

VIDES PĀRSKATS

„Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmai
2007. – 2013. gadam”

Izstrādātājs: Rēzeknes pilsētas domes
Attīstības pārvaldes „Rēzeknes biznesa centrs”

RĒZEKNE
2008

SATURS

Definīcijas un lietotie saīsinājumi.....	3
IEVADS.....	5
1. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas, sabiedrības līdzdalība un rezultāti.....	6
2. Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas 2007.-2013.gadam galvenie mērķi un īss satura izklāsts, saistība ar citiem plānošanas dokumentiem.....	7
2.1. Plānošanas dokumenta galvenie mērķi un uzdevumi.....	7
2.2. Satura izklāsts.....	8
2.3. Attīstības programmas izstrādes pamatprincipi.....	8
2.4. Saistība ar citiem politikas plānošanas dokumentiem.....	9
3. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi.....	14
3.1. Starptautiskie vides politikas dokumenti un vides aizsardzības mērķi.....	14
3.2. Eiropas Savienības vides politikas dokumenti un vides aizsardzības mērķi.....	16
3.3. Nacionālie vides politikas dokumenti un vides aizsardzības mērķi.....	18
4. Esošā vides stāvokļa apraksts un iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots.....	22
4.1. Esošais vides stāvoklis.....	22
4.1.1. Dabas resursi un vides kvalitāte.....	22
4.1.2. Atmosfēras gaisa aizsardzība.....	23
4.1.3. Troksnis.....	25
4.1.4. Ūdensapgāde un kanalizācija.....	26
4.1.5. Atkritumu saimniecība.....	28
4.1.6. Bīstamie atkritumi.....	29
4.1.7. Grunts un gruntsūdeņu piesārņojums.....	30
4.1.8. Paaugstināta riska teritorijas un objekti.....	31
4.1.9. Iedzīvotāju veselība.....	37
4.2. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiek īstenots.....	38
5. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas.....	49
6. Plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums.....	52
7. Iespējamās ietekmes uz vidi samazināšana.....	55
8. Alternatīvu izvēles pamatojums un izvērtējums.....	57
9. Iespējamie kompensēšanas mehānismi.....	58
10. Pārrobežu ietekme.....	58
11. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai.....	59
12. Kopsavilkums.....	60
13. Pielikumi.....	61

Definīcijas un lietotie saīsinājumi

Ietekme uz vidi - paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību.

Ietekmes uz vidi novērtējums (IVN) procedūra, kas veicama LR normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, lai novērtētu paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un izstrādātu priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes novēršanai vai samazināšanai vai aizliegtu paredzētās darbības uzsākšanu normatīvajos aktos noteikto prasību pārkāpumu gadījumos.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (SIVN) - ietekmes uz vidi novērtējums plānošanas dokumentam, kura īstenošana var būtiski ietekmēt vidi, arī vides pārskata sagatavošana, apspriešana, sabiedrības iesaistīšana vides pārskata apspriešanā un konsultāciju veikšana, vides pārskata un tā apspriešanas rezultātu ņemšana vērā plānošanas dokumenta sagatavošanā un izmantošana lēmumu pieņemšanai, kā arī informācijas sniegšana par pieņemto lēmumu šajā likumā noteiktajā kārtībā.

Paredzētā darbība - aprīkojuma un tehnoloģijas ieviešana, papildināšana vai maiņa, būvniecība, dabas resursu ieguve vai izmantošana, kā arī citas darbības, kuru veikšana vai galarezultāts var būtiski ietekmēt vidi.

Vides pārskats – atsevišķa sadaļa stratēģijā, plānā, programmā, koncepcijā vai cita veida plānošanas dokumentā (turpmāk - plānošanas dokumenti), uz kuru attiecas likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” nosacījumi, vai atsevišķs dokuments, kas nosaka, apraksta un novērtē attiecīgā dokumenta, kā arī iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus, paredzēto realizācijas vietu un darbības jomu.

ANO	Apvienoto Nāciju organizācija
AS	akciju sabiedrība
CA	civilā aizsardzība
CO	oglekļa dioksīds
DAC	dienas aprūpes centrs
dn	diennaktī
DUS	degvielas uzpildes stacija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonda
ES	Eiropas Savienība
GOS	gaistošie organiskie savienojumi
GUS	gāzes uzpildes stacijas
ha	hektāri
HES	hidroelektrostacija
IKT	informācijas un komunikāciju tehnoloģija
IT	informācijas tehnoloģijas
km	kilometri.
LR MK	Latvijas Republikas Ministru kabinets
m ³	kubikmetri
NAI	notekūdeņu attīrīšanas iekārtas
NO _x	slāpekļa oksīdi
PM ₁₀	cietās daļiņas ar diametru 10 μm

VIDES PĀRSKATS

RSEZ	Rēzeknes Speciālā ekonomiskā zona
RVP	Reģionālā vides pārvalde
SIA	sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SO ₂	sēra oksīds
t	tonnas
V ₂ O ₅	vanādijs pentoksīds
VA SVA	Valsts aģentūra sabiedrības veselības aģentūra
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VAS	valsts akciju sabiedrība
VUGD	Valsts ugunsdzēsības glābšanas dienests
VŪO	virszemes ūdensobjekts.

IEVADS

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (SIVN) procesa ietvaros ir sagatavots Vides pārskats, kas novērtē un apraksta Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas 2007.-2013.gadam ieviešanas ietekmi un sagaidāmās izmaiņas vidē, kuras var rasties plānošanas dokumenta īstenošanas rezultātā un nosaka pasākumus negatīvo ietekmju novēršanai vai samazināšanai.

Vides pārskats ir „Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas 2007.-2013.gadam” sastāvdaļa. Tas analizē pilsētas integrētās attīstības programmas atbilstību izvirzītajiem starptautiskajiem un nacionālajiem vides aizsardzības politikas mērķiem un spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

Vides pārskata mērķis ir novērtēt esošo vides situāciju, noteikt būtiskākās problēmas, balstoties uz pieejamo vides informāciju, novērtēt iespējamo plānošanas dokumenta realizācijas ietekmi uz vidi, noteikt sasniedzamus mērķus dabas resursu un daudzveidības saglabāšanai. Vides pārskats izstrādāts, balstoties uz pilsētas integrētās attīstības programmā ietverto informāciju, valsts vides monitoringa datiem par pilsētas dabas apstākļiem, vides kvalitāti un attīstības iespējām.

Vides pārskata sagatavošanā ir izmantota pašvaldības rīcībā esošā informācija, kā arī citu institūciju sniegtā informācija par vides stāvokli pilsētā.

Vides pārskatu integrētās attīstības programmai 2007.-2013.gadam izstrādāja Rēzeknes pilsētas Attīstības pārvalde „Rēzeknes biznesa centrs”.

1. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas, sabiedrības līdzdalība un rezultāti

Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas 2007.-2013.gadam stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra tika veikta, pamatojoties uz likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (30.05.2001.), atbilstoši MK 23.03.2004. noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” un Vides pārraudzības valsts biroja ieteikumiem. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts plānošanas dokumenta izstrādes noslēgumā, sagatavots Vides pārskats.

Vides pārskata projekts sagatavots, pamatojoties uz „Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas 2007.-2013.gadam” informāciju par pašvaldības teritoriju un piedāvātajiem attīstības virzieniem. Uzsākot dokumenta izstrādi, tika informēts Vides pārraudzības valsts birojs un notika konsultācijas par Vides pārskatā iekļaujamās informācijas detalizācijas pakāpi, par institūcijām, kurām jāiesniedz Vides pārskata projekts komentāru un priekšlikumu saņemšanai un sabiedriskās apspriešanas sanāksmes nepieciešamību.

Vides pārskata sagatavošanai izmantotas šādas metodes:

- informācijas analīze – tika analizēta „Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programma 2007.-2013.gadam” un saistītajos plānošanas dokumentos ietvertā informācija;
- ietekmju analīze – tika analizēta plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamā ietekme uz vidi, noteikti ierosinājumi iespējamās negatīvās ietekmes mazināšanai.

Vides pārskata sagatavošanā izmantota šāda informācija:

- Rēzeknes pilsētas domes rīcībā esošā informācija par vides stāvokli pilsētā;
- Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras datu bāzes pieejamā informācija;
- citi publiski pieejamie pētījumi un informācija.

Vides pārskata projekts tika nosūtīts šādām institūcijām atzinumu un komentāru sniegšanai, kuras noteicis Vides pārraudzības valsts birojs:

- Valsts vides dienesta Rēzeknes reģionālās vides pārvaldei;
- Latgales plānošanas reģionam;
- Dabas aizsardzības pārvaldei.

Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana notika no 2008. gada 13. februāra līdz 23. martam. Informācija par sabiedrisko apspriešanu tika publicēta laikrakstos Rēzeknes Vēstis un Rēzeknes Vēstnesis. Paziņojums par sabiedrisko apspriešanu tika nosūtīts Vides pārraudzības valsts birojam. Vides pārskata projekts, kopā ar „Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas 2007.-2013.gadam” materiāliem tika ievietots mājas lapā www.rezekne.lv. Informatīvā sanāksme par vides pārskata projektu notika 2008. gada 19.martā. Sanāksmē piedalījās 9 dalībnieki.

2. Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas 2007.-2013.gadam galvenie mērķi un īss satura izklāsts, saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

2.1. Plānošanas dokumenta galvenie mērķi un uzdevumi

Rēzeknes pilsētas attīstības mērķi ietver ekonomisko labklājību, sociālo līdzsvaru un veselīgas vides attīstību, kas, savukārt, rada priekšnoteikumus Rēzeknes kā izglītības un kultūras centra lomas nostiprināšanai. Līdz ar to integrētās attīstības programmā izvirzītie mērķi ir:

- Veicināt Rēzeknes kā nacionālas nozīmes Austrumlatvijas kultūras un izglītības centra izaugsmi;
- Attīstīt ražošanu un inovatīvu uzņēmējdarbību, izmantojot zinātnisko un pētniecisko potenciālu;
- Radīt priekšnoteikumus proaktīva cilvēka attīstībai, nodrošinot kvalitatīvu, drošu un pieejamu dzīves vidi ikvienam Austrumlatvijas iedzīvotājam.

Šo mērķu sasniegšanai izvirzītas prioritātes un uzdevumi:

- Pilsētvides infrastruktūra

Uzdevumi

Izglītības iestāžu infrastruktūras modernizācija;
 Drošas, ērtas un pieejamas transporta sistēmas attīstība;
 Pilsētas tehniskās infrastruktūras modernizācija;
 Tranzīta ceļu uzlabošana;
 Vides aizsardzība un ilgtspējīgās attīstības veicināšana;
 Kultūras un sporta infrastruktūras attīstība;
 Veselības iestāžu infrastruktūras un tehniskā aprīkojuma uzlabošana;
 Komunālās saimniecības pakalpojumu kvalitātes uzlabošana;
 Energoefektivitātes palielināšana;
 Sociālās aprūpes infrastruktūras uzlabošana;
 Mājokļu un dzīvojamā fonda infrastruktūras attīstība.

- Konkurētspējīga uzņēmējdarbība

Uzdevumi

Inovāciju ieviešana un tehnoloģiju pārnese;
 Zinātnes un pētniecības attīstība;
 Zināšanu pielietošana uzņēmumu konkurētspējai;
 Publiskās un privātās partnerības veidošana;
 Rēzeknes Speciālās ekonomiskās zonas attīstība;
 Profesionālā darba tirgus orientācija;
 Sociālo partneru iesaiste pilsētas pārvaldē.

- Cilvēkresursu attīstība

Uzdevumi

Mūžizglītības un tālākizglītības pilnveidošana;
 Profesionālās un augstākās izglītības kvalitātes uzlabošana;
 Rēzeknes Augstskolas kā Rēzeknes Universitātes izveide;
 Sabiedrības integrācijas veicināšana;

Kultūras un sporta pasākumu kvalitātes pilnveidošana;
Sociālās atstumtības riska grupu integrācija.

- Kultūras mantojuma saglabāšana

Uzdevumi

Pilsētas kā kultūras centra atpazīstamības veidošana;
Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un tā ekonomiskā potenciāla izmantošana;
Sociālā un starpkultūru dialoga veicināšana, sadarbības tīklu veidošana;
Radošo industriju attīstība.
Rēzeknes pilsētas attīstības programma ir izstrādāta saskaņā ar šādiem pamatprincipiem:

2.2. Satura izklāsts

Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas izstrāde uzsākta 2006. gada nogalē. Programmā ir 3 daļas: I – Situācijas raksturojums. Tajā ietverts sociāli ekonomiskais raksturojums, to ietekmējošie faktori, attīstības tendences, teritorijas telpiskās struktūras u.c. informācija. II – Stratēģiskā daļa. Balstoties uz pilsētas stipro un vājo pušu, analīzi, izaugsmes resursiem un potenciālu, tiek definēta attīstības vīzija un mērķi. III – Investīciju plāni pa prioritātēm.

Izstrādes procesā tika veiktas konsultācijas ar dažādām interešu grupām – uzņēmējdarbības, publiskās pārvaldes, izglītības, kultūras, nevalstisko organizāciju pārstāvjiem.

2.3. Attīstības programmas izstrādes pamatprincipi

Ilgspējības princips, kas nodrošina esošajām un nākamajām paaudzēm kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, dabas un kultūras mantojuma attīstību un saglabāšanu. Programmas ietvaros veikta saglabājamo vērtību – cilvēcisko (t.sk. cilvēkresursu), kultūrvēsturisko, arhitektoniski telpisko un dabas vērtību apzināšana.

Interesu saskaņotības princips, kas nodrošina, ka attīstības programmu izstrādā saskaņā ar citiem pilsētas un rajona plānošanas dokumentiem un šajā plānojumā saskaņo valsts, plānošanas reģionu, pašvaldību un privātās intereses.

Daudzveidības princips, kas nodrošina, ka attīstības programmas izstrādē tiek ņemta vērā dabas, kultūrvides, cilvēku un materiālo resursu un saimnieciskās darbības daudzveidība.

Detalizācijas princips, kas nodrošina, ka teritorijas attīstības plānošana nacionālajā, plānošanas reģionu, rajona un vietējo pašvaldību līmenī tiek paredzēta ar atšķirīgu detalizācijas pakāpi.

Nepārtrauktības un pēctecības princips, kas nodrošina, ka attīstības programmā ir ņemti vērā iepriekš izstrādātie plānošanas dokumenti. Programmas izstrādes gaitā ievērota pilsētas vēsturiskās attīstības specifika un piedāvātie risinājumi izvērtēti no vēsturiskās pēctecības viedokļa.

Atklātības princips, kas nodrošina, ka attīstības programma tiek izstrādāta, iesaistot sabiedrību un nodrošinot informācijas un lēmumu pieņemšanas atklātumu. Apzinātas dažādu sabiedrības grupu intereses, apkopotī iedzīvotāju viedokļi par pilsētas attīstī-

bas un teritorijas izmantošanas būtiskiem jautājumiem.

Integrētas pieejas princips, kas nodrošina, ka teritorijas attīstības plānošanas programmas izstrādē ir ievērota integrēta pieeja. Tā paredz koordinētu telpisko, tematisko un laika dimensiju, nodrošinot interešu saskaņotību starp visiem pārvaldes līmeņiem (valsts, reģiona, vietējais) un ieinteresētajām pusēm (iedzīvotājiem, uzņēmējiem, nevalstiskajām organizācijām u.c.), izmantojot konkrētus (finanšu) instrumentus, lai sasniegtu noteiktos mērķus.

Telpiskās dimensijas princips, kas paredz pasākumu īstenošanu koordinējot tos telpā, uz pašvaldības attīstības problēmām raugoties gan administratīvās teritorijas, gan plašākā mērogā, t.i., kontekstā ar apkārtējo teritoriju izaugsmi. Tā paredz nodrošināt Rēzeknes pilsētas kā reģiona attīstības virzītājspēka izaugsmi, veicinot jaunu sociālo un ekonomisko funkcionālo saišu veidošanos un esošo nostiprināšanos reģiona līmenī, tādā veidā sekmējot arī apkārtējo teritoriju izaugsmi.

Šajā līmenī būtiski ir sekmēt arī partnerības projektus ar apkārtesošajām teritorijām kopīgu jautājumu risināšanai.

Tematiskās dimensijas princips, kas paredz nozaru savstarpēju koordināciju, panākot, ka atbalsts vienas nozares problēmu risināšanai, labvēlīgi ietekmē un papildina citu nozaru attīstību, tādā veidā nodrošinot kompleksu atbalsta mehānismu.

Laika dimensijas princips, kas paredz projektu īstenošanas pēctecību (aktivitātes un projekti tiek plānoti to secībā un kopsakarībā).

Stratēģiskā skatījuma princips, kas balstīts uz skaidru teritorijas attīstības vīziju, reāliem mērķiem un prioritātēm ilgtermiņa un vidējā termiņa periodam.

Vienotības princips, kas nodrošina, ka mērķi, prioritātes un darbības ir savstarpēji koordinētas un papildinošas.

Koordinācijas un saskaņotības princips, kas maksimāli iesaista ieinteresētās puses, t.sk., sabiedrisko sektoru, uzņēmējus, zinātniekus un citu jomu pārstāvjus, kas var būtiski sekmēt ekonomikas attīstību, sociālo un vides kvalitāti, tādā veidā apzinot aktuālākās nozaru vajadzības, kas pamatotas ar konkrētās teritorijas izaugsmes resursiem un potenciālu. Būtiski ir iesaistīt arī ieinteresētās puses ārpus pašvaldības administratīvajām robežām, ņemot vērā integrētas pieejas telpisko dimensiju.

Koncentrācijas princips, kas paredz, ka atbalsts koncentrēts uz aktuālāko vajadzību risināšanu, koordinējot fondu izmantošanu, t.sk., valsts un privātās investīcijas.

2.4. Saistība ar citiem politikas plānošanas dokumentiem

Integrētās attīstības programmas izstrādē ir ņemti vērā sekojoši starptautiski, nacionālas, reģionālas un vietējas nozīmes plānošanas dokumenti un attīstības stratēģijas.

Eiropas Savienības plānošanas dokumenti:

Eiropas 6. vides aizsardzības rīcības programma “Vide 2010: mūsu nākotne, mūsu izvēle” nosaka prioritārās vides jomas, kas ir: klimata izmaiņas, dabas un bioloģiskā daudzveidība, vides, veselības un dzīves kvalitāte, dabas resursi un atkritumi.

Leipcigas harta par ilgtspējīgām Eiropas pilsētām (Leipciga, 2007.). Tajā minētie ieteikumi pilsētu attīstībai: augstas kvalitātes sabiedrisko telpu izveide un nodrošināšana; infrastruktūru tīklu modernizācija un energoefektivitātes uzlabošana; proaktīva

inovācija un izglītības politika; fiziskās vides uzlabošanas stratēģijas; vietējās ekonomikas nostiprināšana un vietējā nodarbinātības politika; proaktīva izglītība un apmācību politika bērniem un jauniešiem; efektīva un lēta pilsētas transporta veicināšana;

Eiropas Savienības teritoriālās attīstības programma (Leipciga, 2007.) Ceļā uz konkurētspējīgāku un ilgtspējīgāku Eiropu ar daudzveidīgiem reģioniem;

Bristoles vienošanās (2005., decembris). Dokumentā minēts: par ilgtspējīgu kopienu izveidi Eiropā īpaša uzmanība jāpievērš šādiem stratēģiskās darbības priekšnoteikumiem: ekonomiskajai izaugsmei, bez kuras nav iespējama ilgtspējīgu kopienu izveide un saglabāšana; integrētai pieejai, kas nodrošina ilgtspējīgas attīstības, ekonomikas, sociālo un vides problēmu, kā arī sociālās integrācijas un sociālā taisnīguma līdzsvaru; izteiktai kultūras identitātei, ar kuru pilsētas izveidotos par starptautiskas izcilības centriem Lisabonas stratēģijas mērķu īstenošanai; sociālās segregācijas problēmu risināšanai; faktam, ka ilgtspējīgas kopienas var pastāvēt dažādos līmeņos — vietējā, pilsētu un reģionālajā līmenī;

Kohēzijas politika un pilsētas: pilsētu un aglomerāciju nozīme reģionu ekonomiskajā izaugsmē un darba vietu radīšanā (Eiropas Komisija, 2006.);

Lisabonas stratēģija (Eiropas Savienības Padome, 2000.). Dokumentā izvirzītas 4 prioritātes:

- Transporta uzturēšana: pāreja no “ceļu transporta” uz citiem transporta veidiem; pieaugošo transporta apjomu, sastrēgumu, trokšņa un piesārņojuma problēmu risināšana; videi draudzīgu transporta veidu un saistītās infrastruktūras investīciju un lietošanas veicināšana (pāreja no ceļa transporta uz citiem veidiem);
- Sabiedrības veselība: reaģēt uz iedzīvotāju bažām par pārtikas drošību un kvalitāti, ķīmisko vielu lietošanu, infekcijas slimībām un to noturību pret antibiotikām;
- Resursu pārvaldība: panākt, lai resursu izmantošana un atkritumu ražošana no pieauguma nebūtu saistītas.

Kopienas stratēģiskās vadlīnijas ekonomiskai, sociālai un teritorijas kohēzijai 2007.-2013. (Eiropas Komisija, Brisele, 2005.);

Kopienas Lisabonas programma (Eiropas Komisija, Brisele, 2005.);

Latvijas Nacionālā Lisabonas programma (Eiropas Komisija, Brisele, 2005).

Nacionālie plānošanas dokumenti:

Nacionālais attīstības plāns 2007.-2013., kur kā galvenās prioritātes izvirzītas - izglītots un radošs cilvēks, uzņēmumu tehnoloģiskā izcilība un elastība.

Nacionālais vides politikas plāns 2004.–2008. gadam, kas nosaka vides aizsardzības principus, politikas mērķus un pasākumus to sasniegšanai, īpašu vērību pievēršot nacionālās vides politikas integrēšanai vietējā plānošana līmenī;

Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma (VARAM, 1999.), kas veicina dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, vienlaikus aizsargājot dabu, kā arī nodrošina pamatu dabas aizsardzības nodrošināšanai pašvaldību līmenī;

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2003. – 2012. gadam nosaka mērķus un pasākumus to sasniegšanai, kā arī pašvaldību atbildību par šī plāna īstenošanu;

Latvijas ilgtspējīgas attīstības pamatnostādnes (Vides ministrija, 2002.);

Klimata pārmaiņu samazināšanas programma 2005.-2010. gadam (Vides ministrija, 2005.);

Rīcības programma komunālo notekūdeņu un bīstamo vielu radītā virszemes ūdeņu piesārņojuma samazināšanai (Vides ministrija, 2004.);

Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas stratēģija 1998.-2010.gadam (Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, 1998.).

Reģionālie plānošanas dokumenti:

Latgales reģiona attīstības programmā (2007.-2013.) noteiktās attīstības prioritātes:

- Reģiona konkurētspējas palielināšana;
- Reģiona infrastruktūras attīstība;
- Tūrisma attīstība.

Latgales pilsētu attīstības stratēģija (2001.) nosaka, ka Rēzekne un Daugavpils ir Latgales svarīgākie centri, kuros koncentrējas gan iedzīvotāji, gan ekonomiskās aktivitātes, tās nodrošina reģionu ar augstāko un profesionālo izglītību, tām ir republikas mēroga nozīme. Šajā dokumentā izvirzītās prioritātes ir:

- Uzņēmējdarbības un biznesa attīstības stimulēšana;
- Pilsētvides atjaunotnes veicināšana;
- Sociālās integrācijas veicināšana.

Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojumā (2006.-2026.) Rēzekne un Daugavpils, kas norādītas kā nacionālas nozīmes centri, ir reģiona galvenie nodarbinātības centri. Šajās pilsētās koncentrēta lielākā daļa ražošanas uzņēmumu un augstskolu. Arī Daugavpils ir kā nacionālās nozīmes centrs, tomēr lielās pilsētas savstarpēji nekonkurēs pat piedāvājot līdzīgus pasākumus, bet sadarbosies un papildinās viena otru. Plānošanas dokumenta telpiskās attīstības koncepcija:

- Labi sasniedzams reģions;
- Augsts iedzīvotāju izglītības un dzīves līmenis;
- Labi attīstīta infrastruktūra un kvalitatīvi pakalpojumi;
- Nozīmīgs tūrisma resurss – kultūras vērtības un multikulturāla vide;
- Efektīva un ekonomiska energoapgādes sistēma;
- Augsti attīstīti tranzīta un loģistikas pakalpojumi;
- Unikālas tradīcijas, bagāts dabas un kultūras mantojums, kas izceļ Latgales savdabību citu reģionu vidū.

Latgales attīstības plāns (2000.);

Pilsētas plānošanas dokumenti:

Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas mērķi un uzdevumi papildina un ir saskaņoti ar **Rēzeknes pilsētas teritorijas plānojuma** izstrādes mērķiem.

Rēzeknes pilsētas teritorijas plānojuma izstrādes mērķi:

VIDES PĀRSKATS

	Mērķi	Uzdevumi
1.	Sekmēt Rēzeknes pilsētas kā Austrumlatvijas kultūras un izglītības centra ilgtspējīgu attīstību	<p>Pilsētas vides kvalitātes uzlabošana.</p> <p>Latgales Radošo industriju un restaurācijas centra izveide, apvienojot kultūrvēsturisko mantojumu un radošo industriju attīstību.</p> <p>Bērnu un jauniešu kompleksa izveide sociālekonomisko pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai.</p> <p>Nacionālas nozīmes daudzfunkcionālu centru izbūve (akustiska koncertzāle; teātra izrādēm piemērota skatuve; laikmetīgās mākslas izstāžu zāle; Latgales keramikas izstāžu zāle; ceremoniju zāle – dzimtsarakstu nodaļas darbībai un atsevišķa svinību telpa; konferenču, sanāksmju norises vieta; kinozāle; mūžizglītības aktivitāšu norises vieta).</p> <p>Rēzeknes zilās un zaļās zonas uzlabojumi pilsētas vides ilgtspējīgai attīstībai.</p>
2.	Veicināt Rēzeknes pilsētas dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu un efektīvu apsaimniekošanu	<p>Kultūras mantojuma saglabāšana un atjaunošana.</p> <p>Zaļo teritoriju saglabāšana un sakārtošana.</p>
3.	Uzlabot pilsētas telpisko un vizuālo kvalitāti	<p>Izglītības, kultūras, sociālās aprūpes un veselības aizsardzības iestāžu infrastruktūras uzlabošana. Pirmsskolas izglītības iestāžu rekonstrukcija un jaunu būvniecība.</p> <p>Reģionālās neatliekamās medicīniskās palīdzības dispečerdienesta centra izveidošana Rēzeknē.</p> <p>Sociālo dzīvokļu, sociālā atbalsta un rehabilitācijas centra izveide.</p> <p>Atpūtas un sporta iespēju uzlabošana, infrastruktūras izveidošana un rekonstrukcija.</p> <p>Pilsētas centra un sabiedrisko aktivitāšu, norišu teritoriju „atdzīvināšana”.</p> <p>Pilsētas iedzīvotāji nodrošināti ar mājokļiem, ir sakārtota vide.</p>
4.	Stimulēt uzņēmējdarbības attīstību un uzņēmējdarbības vides sakārtošanu	<p>Atbalsts uzņēmējdarbības vides un infrastruktūras sakārtošanai.</p> <p>Zinātniski tehnoloģiskais parks, biznesa inkubatori.</p> <p>Komercdarbībā izmantojamo industriālo platību attīstība.</p>
5.	Veicināt ilgtspējīgu un racionālu zemes, ūdens un citu	Vides infrastruktūras uzlabošana:

VIDES PĀRSKATS

	dabas resursu izmantošanu	<ul style="list-style-type: none"> • Atbalsts piesārņojuma samazināšanā. • Efektīva atkritumu apsaimniekošana. <p>Siltumapgādes sistēmas un energoefektivitātes uzlabošana.</p>
6.	Sekmēt racionālas un optimālas transporta sistēmas organizēšanu, attīstību, pilsētas pieejamības un ar to saistīto problēmu/iespēju risināšanu.	<p>Ielu, tiltu un ceļu tīkla uzlabošana.</p> <p>Gājēju ielas un gājēju tiltiņu izveidošana vecpilsētā un sabiedrisko pakalpojumu centru teritorijās.</p> <p>Dzelzceļa staciju mezglu darbības uzlabošana.</p>

Rēzeknes pilsētas siltumapgādes attīstības stratēģijas 2007.-2013.gadam vīzija:

Centralizēta, efektīva, uz patērētāju orientēta, visām sociālajām grupām pieejama, ekonomiska un droša pilsētas siltumapgādes sistēma, kurā kā pamatkurināmais tiek izmantota dabas gāze, videi draudzīgus energonesējus paredzot tikai rezerves kurināmo.

Siltumenerģija efektīvi un ar minimāliem zudumiem tiek piegādāta patērētājiem. Siltumenerģijas patērētājiem dzīvojamās mājas un ēkas ir ar augstu energoefektivitāti.

Plānošanas dokumentā izvirzītie mērķi:

- Centralizētās siltumapgādes sistēmas saglabāšana un attīstība.
- Dabas gāzes kā galvenā kurināmā izmantošana.
- Dzīvojamo māju un ēku energoefektivitātes uzlabošana.

Rēzeknes pilsētas siltumapgādes sistēmas attīstībai ir noteikti trīs galvenie virzieni:

- Centralizētās siltumapgādes sistēmas attīstība,
- Jaunu tehnoloģiju ieviešana
- Energoefektivitātes paaugstināšana.

3. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi

3.1. Starptautiskie vides politikas dokumenti un vides aizsardzības mērķi

Vides aizsardzības jomā pastāv valstu starptautiskie mērķi, kuri definēti noslēgtajās starpvalstu konvencijās un līgumos. Kaut gan šīs konvencijas tiešā veidā neattiecas uz Eiropas Savienības noteikto Kohēzijas politiku, tomēr tās saistošas Latvijai un plānošanas dokumentos paredzētie pasākumi nedrīkst būt pretrunā ar konvencijās noteiktiem pamatprincipiem.

Nozīmīgākie starptautiskie ilgtspējīgas attīstības mērķi un principi tika noteikti Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Riodežaneiro konferencē „Par vidi un attīstību”, kas pieņemta 1992. gadā. Šīs konferences ietvaros tika akceptēts Rīcības plāns 21. gadsimtam (Agenda 21), parakstītas ANO Vispārējās konvencijas „Par bioloģisko daudzveidību” un „Par klimata pārmaiņām”, un parakstīta Rio deklarācija „Par vidi un attīstību”.

Konvencija „Par bioloģisko daudzveidību” – Riodežaneiro konvencija (1992). Šīs konvencijas uzdevumi, kas veicami saskaņā ar tajā ietvertajiem atbilstošajiem nosacījumiem, ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana un godīga līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām, gan pienācīgu finansēšanu.

Johanesburgā, 2002. gadā notikušajā ANO galotņu sanāksmē tika pieņemts „**Ilgspējīgas attīstības ieviešanas plāns**” (balstīts uz Riodežaneiro deklarāciju), kuru parakstīja arī Latvija. Šis plāns nosaka trīs galvenos mērķus, kas ir jāsasniedz, lai nodrošinātu ceļu uz ilgtspējīgu attīstību. Tie ir nabadzības novēršana, ilgtspējīgu patēriņa un ražošanas modeļu maiņa, kā arī dabas resursu aizsardzība un pārvaldība.

1992. gada Riodežaneiro tika pieņemta ANO Vispārējā konvencija „**Par klimata pārmaiņām**”, kuras mērķis ir stabilizēt siltumnīcefekta gāzu koncentrācijas atmosfērā un samazināt antropogēno ietekmi uz klimatu. Latvijas Republikas Saeima šo konvenciju ratificēja 1995. gadā, bet 1997. gadā konvencija tika papildināta ar „**Kioto protokolu**”, kurš tika ratificēts 2002. gadā.

Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību – UNESCO Konvencija (1972) nosaka:

- ka katrai dalībvalstij ir pienākums nodrošināt kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas tās teritorijā, identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizāciju un nodošanu nākošajām paaudzēm. Tādēļ tām jādara viss, kas ir to spēkos, gan maksimāli izmantojot esošos resursus, gan arī nepieciešamības gadījumā izmantojot starptautisko, tajā skaitā jebkuru tai pieejamo finansiālo, māksliniecisko, zinātnisko un tehnisko palīdzību un sadarbību.
- Lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas to teritorijā, aizsardzību, konservāciju un popularizāciju, šīs Konvencijas dalībvalstīm iespēju robežās un atbilstoši katras valsts apstākļiem jācenšas:
 - īstenot atbilstošu politiku, kuras mērķis būtu piešķirt kultūras un dabas mantojumam zināmas funkcijas sabiedrības dzīvē, kā arī iekļaut šī mantojuma aizsardzību aptverošas plānošanas programmās;

- nodibināt, ja tādu nav, savā teritorijā vienu vai vairākus kultūras un dabas mantojuma aizsardzības, konservācijas un popularizācijas dienestus, kam būtu atbilstošs personāls un līdzekļi, kas ļautu izpildīt tiem uzliktos pienākumus;
- attīstīt zinātnes un tehnikas studijas un pētījumus un pilnveidot darba metodes, kas ļauj valstij novērst briesmas, kas draud tās kultūras un dabas mantojumam;
- veikt atbilstošus juridiskus, zinātniskus, tehniskus, administratīvus un finanšu pasākumus, lai atklātu, aizsargātu, konservētu, popularizētu un atjaunotu šo mantojumu;
- atbalstīt tādu nacionālu vai reģionālu centru izveidošanu vai attīstību, kas sagatavo speciālistus kultūras un dabas mantojuma aizsardzībai, konservācijai vai popularizācijai, kā arī lai veicinātu zinātniskos pētījumus šajā jomā.

Konvencija par **Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību**, Bernes konvencija (1979). Šīs Konvencijas mērķi ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, un arī veicināt šādu sadarbību. Īpašs uzsvars likts uz apdraudētajām un izzūdošajām sugām, tai skaitā apdraudētajām un izzūdošajām migrējošajām sugām.

Konvencija **par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību** – Bonnas konvencija (1979). Bonnas konvencijas mērķis ir aizsargāt migrējošos putnus visā to areālā, tā pielikumos uzskaitītas apdraudētās migrējošās sugas, kā arī migrējošās sugas, kurām ir nelabvēlīgs aizsardzības statuss un kuru aizsardzībai un apsaimniekošanai nepieciešamas starptautiskās vienošanās, kā arī tās sugas, kuru aizsardzības statusu varētu ievērojami uzlabot starptautiskā sadarbība, ko varētu sasniegt ar starptautisku vienošanos.

1979. gada Ženēvas konvencija **par robežšķērsojošo gaisa piesārņošanu lielos attālumos**. Konvencijas mērķis ir aizsargāt cilvēku un viņa apkārtējo vidi no gaisa piesārņošanas un censties ierobežot, un, ciktāl tas iespējams, pakāpeniski samazināt un novērst gaisa piesārņošanu, arī robežšķērsojošo piesārņošanu lielos attālumos.

Vīnes konvencija **par Ozona slāņa aizsardzību** (1985). Tās uzdevums ir aizsargāt cilvēka veselību un vidi pret nelabvēlīgu ietekmi, kura ir vai varētu rasties tādas cilvēka darbības rezultātā, kura izmaina vai varētu izmainīt ozona slāni.

1973. gadā Vašingtonā tika parakstīta Vašingtonas jeb CITES konvencija **par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām**. Tā ir starptautiska vienošanās par tirdzniecības aizliegumu un ierobežošanu ar apdraudētām sugām. Konvencijas mērķis ir aizsargāt apdraudēto savvaļas dzīvnieku un augu sugas no strauji augošās starptautiskās tirdzniecības, kuras rezultātā daudzas augu un dzīvnieku sugas ir nonākušas līdz iznīcības robežai.

Bāzeles konvencija **par bīstamo atkritumu, ieskaitot ķīmikālijas, pārrobežu kustību un to iznīcināšanu starptautiskajās tirdzniecības procedūrās**, ieskaitot Londonas vadlīnijas par informācijas apmaiņu attiecībā uz ķīmikālijām starptautiskajā tirdzniecībā, noslēgta 1989. gadā. Tā regulē valstu tiesības aizliegt bīstamo atkritumu importu un eksportu, kā arī pasākumus bīstamo atkritumu rašanās iespējas samazināšanai līdz minimumam, lai nenotiktu piesārņojums ar bīstamiem atkritumiem.

ANO Ģenerālajā asamblejā 2000. gada septembrī 191 organizācijas dalībnieks pieņēma **ANO Tūkstošgades deklarāciju** – pasaules mēroga projektu ar apņemšanos līdz 2015. gadam ievērojami samazināt ārkārtīgu nabadzību visās tās izpausmēs.

Viens no astoņiem Tūkstošgades mērķiem, kas izriet no šīs deklarācijas un ir kļuvis par vienu no galvenajiem elementiem starptautiskajai sadarbībai attīstības jomā, ir nodrošināt vides ilgtspējību.

3.2. Eiropas Savienības vides politikas dokumenti un vides aizsardzības mērķi

Kopienas stratēģiskās vadlīnijas. ES līmeņa politikas plānošanas dokuments, kurā definēti kohēzijas politikas finansējuma izlietošanas prioritārie virzieni, kuriem būtu jāparādās dalībvalstu izstrādātajos plānošanas dokumentos, kurš tiek sagatavots kā kopienas līmeņa stratēģisks dokuments, kas nosaka vispārējo ietvaru Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda investīcijām 2007. – 2013. gadu periodā. Turklāt šīs vadlīnijas paredzētas arī kā atsauces dokuments, ko dalībvalstis un reģioni izmantotu, gatavojot savus individuālos ES fondu plānošanas dokumentus jaunajam programmēšanas periodam.

Eiropas Savienības **Ilgtspējīgas attīstības stratēģija** (Gēteborgas stratēģija) nosaka sekojošas vides aizsardzības prioritātes:

- vides izmaksu iekļaušana preču un pakalpojumu cenās;
- ierobežot klimata pārmaiņas un palielināt tīrās enerģijas ieguvu un izmantošanu;
- atbildīgāk pārvaldīt dabas resursus;
- risināt sabiedrības veselības problēmas ;
- investēt zinātnē un tehnoloģijās labākai nākotnei;
- uzlabot transporta sistēmu, telpisko plānošanu un komunikācijas;
- mobilizēt iedzīvotājus un uzņēmumus videi draudzīgai rīcībai.

Kopienas Lisabonas stratēģija. Šis dokuments nosaka ES ekonomiskās attīstības virzienus līdz 2010. gadam. Stratēģijas pamatmērķis ir panākt, lai ES kļūtu par konkurētspējīgāko, uz zināšanām balstīto ekonomisko bloku pasaulē, veicinot ekonomisko izaugsmi, sociālo kohēziju un vides aizsardzību. Vides aizsardzības sfērā definētie nozīmīgākie uzdevumi ir panākt ekoloģiski pieļaujamu un efektīvu dabas resursu izmantošanu un vides piesārņojuma samazināšanu.

Kopienas Lisabonas programma. Programma aptver visas Kopienas līmeņa darbības izaugsmes un nodarbinātības veicināšanai. Šī programma, kas paredzēta kā papildinājums valstu programmām, koncentrējas uz galveno pasākumu kopumu ar lielu Eiropas pievienoto vērtību, jo īpaši uz atbalstu zinātnei un jauninājumiem Eiropā, valsts atbalsta politikas reformu, iekšējā pakalpojumu tirgus izveidi, atbalstu centieniem pievērsties ekonomikas pārstrukturēšanas sociālajām sekām, uzņēmumu darbības normatīvās vides uzlabošanu un vienkāršošanu, Dohas daudzpusējo tirdzniecības sarunu kārtas tālejošā nolīguma noslēgšanu, šķēršļu novēršanu mobilitātei transporta, darbaspēka un izglītības jomās, kopīgas nostājas izstrādi attiecībā uz ekonomisko migrāciju.

Lisabonas programmas kontekstā nozīmīgākie vides aspekti ir vides tehnoloģiju apguves veicināšana, kā arī vides, energoefektīvu un atjaunojamās enerģijas tehnoloģiju attīstīšana.

Eiropas 6. vides aizsardzības rīcības programmā “Vide 2010: mūsu nākotne, mūsu izvēle” un uz šo plānošanas dokumentu ir attiecināmi šādi mērķi:

- vides aizsardzības prasību integrācija citos Kopienas politikas dokumentos – tai skaitā vides politikas integrācija sektorpolitikās, ekonomisko instrumentu izmantošana vides mērķu sasniegšanā un vides aizsardzības principu izmantošana telpiskajā plānošanā;
- klimata izmaiņu samazināšana – tai skaitā energoresursu taupīšanas pasākumus un aviācijas radīto emisiju samazināšana;
- daba un bioloģiskā daudzveidība – dabisko sistēmu aizsardzība un to funkcionēšanas atjaunošana, kā arī bioloģiskās daudzveidības samazināšanās apturēšana gan ES mērogā, gan globāli;
- vide un veselība – cilvēka rīcības rezultātā radušos indīgo vielu, kuras ievērojami ietekmē vai izraisa risku cilvēku veselībai, izskaušana;
- citi mērķi saistīti ar augstāku resursu izmantošanas efektivitāti un efektīvāku atkritumu apsaimniekošanu, ilgtspējīgu attīstību kandidātvalstīs, globālās partnerattiecības un integrēta dialoga veidošanu.

Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEK (Natura 2000) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, kuras mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskas dzīvotnes, savvaļas faunu un floru dalībvalstu teritorijā. Šī mērķa īstenošanai tiek izveidots vienots Eiropas Savienības dabas daudzveidības saglabāšanai izveidoto aizsargājamo teritoriju tīkls Natura 2000, kas nodrošina Eiropai nozīmīgu dabisko dzīvotņu veidu saglabāšanu un atjaunošanu dabiskās izplatības areālā. Natura 2000 tīkls ietver īpaši aizsargājamas dabas teritorijas, ko dalībvalstis klasificējušas, ievērojot *Direktīvu 79/409/EEK* par savvaļas putnu aizsardzību.

Konvencija „Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem” – Orhūsas konvencija (2002.). Lai tagad un nākamajās paaudzēs aizsargātu ikvienas personas tiesības dzīvot vidē, kas atbilstu personas veselības stāvoklim un labklājībai, katra dalībvalsts saskaņā ar šīs konvencijas noteikumiem, garantē tiesības piekļūt informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem.

ES gaisa aizsardzības tematiskās stratēģijas (21.09.2005.) mērķis ir sasniegt tādu gaisa kvalitāti, kas nerada negatīvas sekas un riskus cilvēku veselībai un videi. Šī stratēģija nosaka mērķus veselības un vides jomā, kā arī emisiju samazināšanas mērķus attiecībā uz galvenajām piesārņojošām vielām.

Ceļā uz resursu ilgtspējīgu izmantošanu. Tematiska stratēģija atkritumu rašanās novēršanai un atkritumu pārstrāde. Šajā stratēģijā noteikti esošās ES atkritumu politikas pamatmērķi - novērst atkritumu rašanos un veicināt to atkārtotu izmantošanu, pārstrādi un reģenerāciju, lai samazinātu negatīvo ietekmi uz vidi, kā arī norādīts ilgtermiņa mērķis - kļūt par pārstrādājošu sabiedrību, kas cenšas novērst atkritumu rašanos un izmantot atkritumus kā resursu. Ieviešot augstus standartus vides jomā, tiks veicinātas pārstrādes un reģenerācijas darbības iekšējā tirgū.

ES Enerģētikas stratēģijas mērķis ir veicināt biomasas izmantošanu enerģijas ieguvē – jo īpaši biodegvielas ražošanu, lai attīstītu atjaunojamās enerģijas iegūšanu.

ES tematiskā stratēģija „Dabas resursu ilgtspējīga izmantošana” pieņemta 2005. gadā, un tās mērķis ir samazināt negatīvo ietekmi uz vidi, ko izraisa dabas resursu izmantošana augošā ekonomikā un nodrošināt ekonomikas „atsaistīšanu”.

ES Vides un veselības aizsardzības rīcības plāna 2004. – 2010. gadam mērķis ir mazināt piesārņotas vides izraisītu slimību izplatību, nosakot pasākumus un iniciatīvas par to, kā labāk izprast saistību starp vidi un veselību un noskaidrot, kā vides ne-labvēlīga ietekme var izraisīt epidemioloģiskas sekas.

Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmā nozīmīgākie investīciju virzieni ir saistīti galvenokārt ar investīcijām transporta sistēmas, izglītības, vides un sociālās vides infrastruktūrā. No šajos investīciju virzienos noteiktajām aktivitātēm tikai daļu var tiešā veidā saistīt ar vides aizsardzību vai vides politikas ieviešanu. Jāatzīmē, ka visumā šīs aktivitātes atbilst Eiropas Savienības politikas plānošanas dokumentu pamatnostādņem.

No vides aizsardzības viedokļa par nozīmīgākajiem dokumentiem var uzskatīt ES Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, ES 6. vides rīcības programmu un Kopienas Lisabonas programmu, kas nosprauž konkrētus ar vides aizsardzību saistītus mērķus un uzdevumus. Šajos dokumentos nospraustās prioritātes un veicamie uzdevumi vides aizsardzības jomā kopumā iekļauti Attīstības programmas elementos. Tematisko stratēģiju izmantošana politikas veidošanā ir jaunums, kas ieviests ar Sesto vides rīcības programmu, kā arī Eiropas Komisijas prioritāte ir Lisabonas stratēģija. Tā kā tematiskās stratēģijas un rīcības plāni balstās uz trīs galveno vides politikas dokumentu principiem, analīze stratēģiskajā dokumentā tiek balstīta uz šiem dokumentiem.

3.3. Nacionālie vides politikas dokumenti un vides aizsardzības mērķi

Viens no nozīmīgākajiem vides politikas plānošanas dokumentiem, uz kuru tiek balstīta lielākā daļa nacionālo politikas un attīstības plānu, stratēģiju un programmu ir **Latvijas Ilgtspējīgas attīstības pamatnostādnes**. Šo pamatnostādņu mērķi ir:

- jāveido labklājības sabiedrība, kura augstu vērtē un attīsta demokrātiju, līdztiesību, godīgumu un savu kultūras mantojumu;
- jāveido stabila tautsaimniecība, kas nodrošina sabiedrības vajadzības, vienlaicīgi panākot, lai ekonomiskās izaugsmes tempi pārsniegtu vides piesārņojuma un resursu patēriņa tempus;
- jānodrošina droša un veselību neapdraudoša vide pašreizējai un nākamajām paaudzēm;
- jānodrošina pietiekami pasākumi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmas aizsardzībai;
- sabiedrībā jāattīsta atbildīga attieksme pret dabas resursiem un nepārtraukti jāpaaugstina resursu izmantošanas efektivitāte;
- no starptautiskas palīdzības saņēmējas valsts pakāpeniski jāklūst par valsti, kas spēj pati nodrošināt savas vajadzības un nepieciešamības gadījumā pat sniegt palīdzību citām valstīm;
- jānodrošina vides jautājumu integrācija un jāattīsta plašs vides politikas līdzekļu pielietojums visās citās nozaru politikās;
- jānodrošina, lai tirgus ekonomikas mehānismi kalpotu ilgtspējīgai attīstībai;
- jānodrošina sabiedrības līdzdalība ilgtspējīgas attīstības procesos;

- nepārtraukti jānovērtē tās progress noteikto ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

Vides aizsardzībai valsts līmenī izstrādāts **Nacionālais vides politikas plāns** 2004. – 2008. gadam, kurā sniegts vides komponentu raksturojums, minētas būtiskākās problēmas un vides politikas mērķi. Plāns nosaka mērķus un paredz rīcības praktiski visās vides aizsardzības jomās, t.sk. gaisa, ūdeņu, augšņu un bioloģiskās daudzveidības aizsargāšanā.

Likuma **Par vides aizsardzību**, kas pieņemts 2006. gada 15. novembrī, mērķis ir veicināt ilgtspējīgu attīstību vides aizsardzības jomā, radot un nodrošinot efektīvu vides aizsardzības sistēmu.

Nacionālais attīstības plāns (NAP) izstrādāts saskaņā ar LR Reģionālās attīstības likumu laika posmam no 2007. līdz 2013. gadam. Plāna mērķis ir sekmēt līdzsvarotu un ilgtspējīgu valsts attīstību un nodrošināt Latvijas konkurētspējas paaugstināšanu citu valstu vidū. Tas ir Latvijas ieguldījums ES dalībvalstu kopējā stratēģijā un Lisabonas programmas īstenošanā.

Rīcības programma komunālo notekūdeņu un bīstamo vielu radītā virszemes ūdeņu piesārņojuma samazināšanai. Rīcības programma ir izstrādāta laikposmam no 2004. līdz 2020. gadam. Programmas mērķis ir samazināt piesārņojumu, kas radies komunālo notekūdeņu novadīšanas dēļ, un bīstamo vielu radīto virszemes ūdeņu piesārņojumu. Tā nodrošinās Eiropas Kopienu padomes 1991. gada 21. maija direktīvas „Par komunālo notekūdeņu attīrīšanu” (91/271/EEC) un Eiropas Kopienu padomes 1976. gada 4. maija direktīvas „Par piesārņojumu, ko rada dažas bīstamas vielas, kas tiek novadītas ūdens vidē” ieviešanu Latvijā.

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2006. – 2012. gadam. Tā galvenais mērķis ir novērst atkritumu rašanos, palielinoties ekonomiskajai izaugsmei, un nodrošināt ievērojamu kopējo radīto atkritumu daudzumu samazināšanu, izmantojot labākas atkritumu rašanās novēršanas iespējas, labākos pieejamos tehniskos paņēmienus resursu izmantošanas efektivitātes palielināšanu un ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības veicināšanu.

Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas stratēģija 1998. – 2010. gadam. Stratēģijas mērķi ir uzlabot sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, kā arī samazināt sadzīves atkritumu un izgāztuvju radīto negatīvo ietekmi uz vidi. Stratēģija paredz uzlabot sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu kvalitāti un palielināt iedzīvotāju skaitu, kuriem ir pieejami šie pakalpojumi.

1999. gadā izstrādāta **Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma**. Tās stratēģiskie mērķi ir saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidību, saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību, saglabāt savvaļas sugu, kā arī kultūraugu un mājdzīvnieku šķirņu ģenētisko daudzveidību. Veicināt tradicionālās ainavas struktūras saglabāšanos un nodrošināt dzīvās dabas resursu līdzsvarotu un ilgtspējīgu izmantošanu.

Klimata pārmaiņu samazināšanas programma 2005. – 2010. gadam izstrādāta, lai sekmētu globālo klimata pārmaiņu samazināšanu, īstenojot Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām, tās Kioto protokola un Eiropas Savienības tiesību aktu par klimata pārmaiņām prasības.

Radioaktīvo atkritumu glabāšanas koncepcija izstrādāta 2003. gadā. Koncepcijas mērķis - veicināt videi un iedzīvotājiem draudzīgas radioaktīvo atkritumu glabāšanas

sistēmas, kura ietver radioaktīvo atkritumu īstermiņa glabāšanu, ilgtermiņa glabāšanu un pastāvīgu glabāšanu bez mērķa tos pārvietot ārpus radioaktīvo atkritumu glabātavas, attīstību valstī.

Latvijas Tūrisma attīstības pamatnostādnes ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments laika periodam no 2004. – 2008. gadam. Tūrismam kā vienai no Latvijas attīstības stratēģiskajām iespējām un prioritātēm ir svarīga loma tādu mērķu sasniegšanā kā ilgtspējīga attīstība, ekonomiskā izaugsme, nodarbinātība, dzīves kvalitātes paaugstināšana, ekonomiskā un sociālā kohēzija. Pamatnostādņu galvenais mērķis ir noteikt stratēģiskos virzienus tūrisma nozares ilgtspējīgai un konkurētspējīgai attīstībai, tādējādi palielinot tūristu plūsmu un ienākumus no tūrisma un kopumā veicinot Latvijas tautsaimniecības attīstību un iedzīvotāju sociālekonomisko labklājību.

Latvijas Tūrisma attīstības programma 2006. – 2008. gadam ir izstrādāta, lai nodrošinātu Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādņēs 2004. - 2008. gadam noteikto mērķu sasniegšanu. Tūrisma attīstības politikas mērķi, rīcības virzieni un pasākumi tiek plānoti saskaņā ar tādiem nozīmīgiem Latvijas un ES dokumentiem, kā Tautsaimniecības vienotā stratēģija, Vienotais programmdokuments, Lisabonas stratēģija, kā arī citu nozaru politikas plānošanas dokumentiem.

Enerģētikas jomā ir izstrādāts dokuments **Par enerģētikas attīstības pamatnostādņēm 2007. – 2016. gadam**. Tajā norādīti pamatvirzieni izvirzīto mērķu – energoapgādes drošumu, pieejamību un pietiekamību, energoresursu efektīvu izmantošanu – sasniegšanai.

Enerģētikas politikas elektroenerģijas sektorā galvenais mērķis ir veicināt enerģētikas nozares attīstību atbilstoši tautsaimniecības sabalansētai un ilgtspējīgai izaugsmei. Politika paredz nodrošināt elektroenerģijas apgādes drošumu un kvalitāti nākošo desmit gadu laikā, ietverot gan īstermiņa neatliekamus pasākumus, gan ilgtermiņa pasākumus, kas ir svarīgi enerģētikas nozares stabilai attīstībai.

Informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2006. – 2013. gadam. Galvenais politikas mērķis ir radīt sabiedrību, kurā ikviens var izmantot un izmanto IKT sniegtās iespējas, lai veidotu uz zināšanām balstītu ekonomiku un uzlabotu dzīves kvalitāti. Politikas pamatprincipi sakrīt ar ilgtermiņa konceptuālajā dokumentā “Latvijas izaugsmes modelis: Cilvēks pirmajā vietā” un Nacionālajā attīstības plānā ietvertajiem.

Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007. – 2013. nosaka izglītības sistēmas attīstības mērķus turpmākajiem septiņiem gadiem un rīcības virzienus to īstenošanai, kā arī darbības rezultātus, politikas rezultātus un to sasniegšanas rādītājus.

Valsts energoefektivitātes stratēģijas mērķis ir noteikt pasākumu kopu energoefektivitātes paaugstināšanai, lai līdz 2010. gadam Latvijā panāktu primārās enerģijas patēriņa samazinājumu uz nacionālā kopprodukta vienību par 25 %. Stratēģijas pamatā ir sabiedrības informēšana, attiecīgu normatīvu ieviešana un ekonomiska motivācija, galvenokārt atbalstot pašatmaksājošos energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus

Tā kā Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2001/81/EC ir noteikusi ES dalībvalstīm maksimāli pieļaujamas emisijas noteiktiem atmosfēras piesārņotājiem – sēra dioksīdam, slāpekļa oksīdam, gaistošiem organiskajiem savienojumiem un amonjakam, kurus nedrīkst pārsniegt laika posmā pēc 2010. gada, Latvijā izstrādāta **Rīcības programma valsts kopējo emisiju gaisā samazināšanai**. Programmā doti piesārņojošo vielu, kurām noteikti emisiju ierobežojumi, emisiju aprēķini.

Rīcības programma prioritāro zivju ūdeņu un peldūdeņu piesārņojuma samazināšanai un kvalitātes nodrošināšanai izstrādāta, pamatojoties uz likumu „Par piesārņojumu” un MK 12.03.2002. noteikumiem Nr.118 „Par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”, kuros noteiktas Padomes direktīvā 78/659/EEK „Par saldūdeņu kvalitāti” un Padomes direktīvā 76/160/EEK „Par peldūdeņu kvalitāti” izvirzītās prasības. Rīcības programmā analizēti prioritāro zivju ūdeņu un peldūdeņu galvenie piesārņojuma avoti, noteikti uzdevumi šo ūdeņu kvalitātes uzlabošanai un aplūkotas to īstenošanas iespējas.

2000. gada 22. decembrī stājās spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva Ūdens struktūrdirektīva ar mērķi nodrošināt virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzību un to kvalitātes uzlabošanu. Direktīva nosaka prasības, kuras jāņem vērā ES dalībvalstīm, ilgtspējīgas ūdeņu resursu apsaimniekošanas nodrošināšanai upju baseinu apgabalos. Šīs direktīvas prasības ir ieviestas Latvijas likumdošanā ar **Ūdens apsaimniekošanas likuma** palīdzību, kas pieņemts 2002. gada 16. oktobrī.

Latvijā izstrādāts salīdzinoši daudz politikas plānošanas dokumentu, tai skaitā jomās, kas saistītas ar vides aizsardzību un ilgtspējīgu attīstību. Par pamatu vides aizsardzības politikas noteikšanai parasti tiek uzskatītas Latvijas Ilgtspējīgas attīstības pamatnostādnes, uz kurām pamatojoties, tiek izstrādāta lielākā daļa vides politikas plānošanas un rīcības dokumentu.

4. Esošā vides stāvokļa apraksts un iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

4.1. Esošais vides stāvoklis

Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas ietvaros ir sagatavots Rēzeknes pilsētas situācijas raksturojums, transporta infrastruktūras, vides un vides infrastruktūras, enerģētikas un komunālās saimniecības raksturojums (skat. Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas I daļas 1.sadaļu „Pamatinformācija par Rēzeknes pilsētu”, 8.sadaļu „Transporta infrastruktūra”, 9.sadaļu „Vide un vides infrastruktūra”, 10.sadaļu „Enerģētikas sektors”, 11.sadaļu „Komunālā saimniecība”). Vide un vides infrastruktūras raksturojumā ietvertās jomas:

- dabas resursi un vides kvalitāte;
- atmosfēras gaisa aizsardzība;
- ūdensapgāde un kanalizācija;
- atkritumu saimniecība;
- bīstamie atkritumi.

4.1.1. Dabas resursi un vides kvalitāte.

Rēzeknes teritorijā nav valsts nozīmes dabas objektu. Rēzeknes upe, Kovšu ezers, pilsētas parki un skvēri ir nozīmīgi pilsētas tēla un plānojuma struktūras elementi, kuras uzturēšanai un veidošanai ir nepieciešama mērķtiecīga rīcība

Rēzeknes upes kopgarums pilsētas robežās ir apmēram 10 km. Gar abiem upes krastiem ir josla, kur sakarā ar upes šaurumu leņķus pilsētas, plūdus var celties līmenis un upe iziet no krastiem uz pilsētas zemākajām vietām un dārziņu rajonu. Ūdens līmeni iespēju robežās var regulēt ar Rāznes ezera un Spruktu HES hidrobūvēm, aizturot baseina augšgala ūdeņus.

Upe ir līkločaina, ar atsevišķiem asiem līkumiem. Dažās vietās upes krasti tiek izskatoti. Ēkās un būvēs postoši plūdi nav novēroti. Pagātnē upes gultne ir iztaisnota viduslaiku pilsētiņas rajonā un pilsētas austrumu daļā.

Kovšu ezera platība ir 22 ha. Kopā pilsētas ūdens baseinu teritorija ir 41 ha. Upes un ezera krastmalu kopējā teritorija ir ap 10 ha, tā ir pilsētas zaļā zonā, kura ir īpaši nozīmīga iedzīvotāju atpūtai un gaisa kvalitātes uzlabošanai pilsētā.

Atbilstoši civillikumam, Kovšu ezers un Rēzeknes upe visā tās garumā ir noteikta kā publiskie ūdeņi.

Galvenie virszemes ūdeņu piesārņojums avoti (cēloņi) ir:

- neapmierinošais kanalizācijas sistēmas hermētiskums, kā rezultātā lietus periodos gan lietus, gan drenāžas ūdeņi lielos daudzumos iekļūst fekālās kanalizācijas tīklos, kas lietainā laikā izraisa kolektoru pārslodzi un pasliktina notekūdeņu attīrīšanas kvalitāti;
- blīvs privātmāju sektors Rēzeknes upes krastmalā, kurām notekūdeņi tiek savākti krājbedrēs;
- Rēzeknes upē avāriju gadījumos paredzēta kanalizācijas notekūdeņu un lietus kanalizācijas notekūdeņu novadīšana, kuri uzskatāmi kā potenciālie piesārņotāji. Patreiz no esošās lietus ūdeņu kanalizācijas notekūdeņi bez attīrīšanas tiek novadīti upē;

- lielākā daļa privātmāju, kas atrodas upes un ezera aizsargjoslā, nav pieslēgtas pilsētas kanalizācijas sistēmai, kā rezultātā ūdeņi tiek piesārņoti infiltrācijas procesa rezultātā;
- piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas;
- izkliedētais piesārņojums no lauksaimniecības zemēm *blakus pilsētai*;
- transporta ietekme;
- piesārņojums no difūziem piesārņojuma avotiem – vasarnīcas, mazdārziņi, u.c.

Rēzeknes pilsētā atrodas divas Mežaparka teritorijas (30 ha) – Vipingā un pilsētas nomalē A.Upīša un Lauku ielas rajonā. Apstādījumiem un mežaparkiem ir daudzfunkcionāls raksturs. Tie veic gan sanitāri – higiēniskās funkcijas, aiztur piesārņojošās vielas un troksni, gan rekreācijas funkcijas – kalpo kā vide iedzīvotāju aktīvai atpūtai. Pilsētā ir viens skvērs pie 2. vidusskolas un divi parki; viens – Raiņa parks, otrs – Festivāla parks.

Zaļā zona – pilsētas plaušas – apstādījumi un meža parka teritorijas aizņem no pilsētas teritorijas 8,043%. Rēzekne ir bagāta ar ielu koku stādījumiem, bet nav dižkoku. Pilsētā atrodas divas retas koku sugas: valrieksta koks 6 koki un sarkanais ozols 2 koki (Valrieksta koks aug Latgales un Atbrīvošanas aleju krustojumā zālienā pie universālveikala 4 koki un 2 koki aug skvērā pie 2. vidusskolas, kur savukārt aug 2 sarkani ozoli).

Augsne ir viena no nozīmīgākajiem atjaunojamajiem dabas resursiem. To stāvoklis pilsētā ir maz pētīts. Veicot augsnes paraugu analīzes, ir konstatēts augsnes piesārņojums ar naftas produktiem dzelzceļa un naftas bāzes teritorijā. Vislielākās svina koncentrācijas konstatētas dzelzceļa Rīga – Maskava tuvumā (Varoņu ielā), pie DUS “Viada”, DUS “Statoil”, DUS “Latvijas nafta” (VA SVA Rēzeknes filiāles dati).

4.1.2. Atmosfēras gaisa aizsardzība.

Gaisa kvalitāti pilsētā ietekmē stacionārie un mobilie piesārņojošo vielu izmešu avoti.

Rēzeknes pilsētā, līdz 2005.gadam, lielākie gaisa piesārņotāji bija apkures uzņēmums AS „Rēzeknes siltumtīkli” un siltuma ražošanas operators SIA „Latgales enerģija” katlu mājas. Sākot ar 2005./2006. gada apkures sezonu, mazuta vietā kā pamata kurināmo sāka izmanto dabas gāzi, kas ekoloģiski ir tīrākais no fosilajiem kurināmiem. Katlu mājās raksturīgākie izmeši gaisā ir NO₂ un CO. Pārejot uz dabas gāzi kā pamatkurināmo, šo kaitīgo vielu emisija apkārtējā vidē tiks samazināta.

Kurināmā izmaiņas pa gadiem skatīt 1. tabulā „Ziemeļu” un „Centra” katlumājas.

1.tabula Kurināmā patēriņš

Gads	„Centra” katlumāja	
	Mazuts (t)	Gāze, tūkst. m ³
2005.	6860,459 / (10340)*	2832
2006.	649	13754
Gads	„Ziemeļu” katlumāja	
	Mazuts (t)	Gāze, tūkst. m ³
2005.	4584 / (6911)*	927
2006.	22	7614

* – Kopējais kurināmā patēriņš 2005.gadā.

Pārejot uz videi draudzīgāku kurināmo, ievērojami samazinās lielākā daļa izmešu. Ja analizē atsevišķi piesārņojošo vielu izmešu veidus, tad cieto daļiņu (pelnu) izmeši samazinās par 75–80%, oglekļa oksīda (CO) izmeši par 30%, sēra dioksīda (SO²) izmeši par 85–90%, slāpekļa oksīdu (NO_x) izmeši pieauga aptuveni par 350–400%, vanādija pentoksīda (V₂O₅) izmešu apjoms samazinājās par aptuveni 90%. Salīdzinājums veikts uz izstrādāto maksimāli pieļaujamo emisiju limitu projektu skaitļiem, salīdzinātiem ar reāliem izmešu daudzumiem pēdējā pilnā gadā (2006. gadā) (skat. 2. un 3. tabulu).

2.tabula Piesārņojošo vielu izmeši „Ziemeļu” katlu mājā

Izmešu veids	2005. gads (t)	2006. gads (t)
Cietas daļiņas (PM ₁₀)	3,1185 / (4,6995) ¹	0,0104
SO ₂	201,452 / (304,832) ¹	0,61
NO _x	9,3394 / (12,2624) ¹	29,228
CO	17,927 / (27,042) ¹	9,962
V ₂ O ₅	0,8352 / (1,2642) ¹	0,0023

¹ – izmeši no piesārņojošām dūmgāzēm no 25.02.2005. (SIA „Latgales Enerģija” dati / kopējie gada izmeši)

3.tabula Piesārņojošo vielu izmeši „Centra” katlumājā

Izmešu veids	2005. gads(t)	2006. gads (t)
Cietas daļiņas (PM ₁₀)	4,6973 / (7,0873) ¹	0,362
SO ₂	250,04416 / (406,22716) ¹	28,195
NO _x	19,6338 / (24,0558) ¹	54,503
CO	26,7717 / (40,5447) ¹	20,401
V ₂ O ₅	1,23746 / (1,88646) ¹	0,1171

¹ – izmeši no piesārņojošām dūmgāzēm no 25.02.2005. (SIA „Latgales Enerģija” dati / kopējie gada izmeši)

„Dienvidu” katlumājā siltuma enerģija apkurei un karstā ūdens apgādei tiek ražota, izmantojot par pamatkurināmo mazutu. 2008.gadā Rēzeknes pilsētas dome, sadarbībā ar AS „Latvijas gāze”, plāno gāzes vada būvniecību uz „Dienvidu” katlu māju, lai nodrošinātu videi draudzīga un lētāka kurināmā izmantošanu. Kurināmā patēriņu skatīt 4.tabulā.

4.tabula Kurināmā patēriņš „Dienvidu” katlumājā

Gads	„Dienvidu” katlumāja	
	Mazuts (t)	Dīzeļdegviela (t)
2005.	751,955 / (1043) ¹	18,066 / (21,663) ¹
2006.	1164	20,989

¹ – kopējais kurināmā patēriņš 2005.gadā.

Visvairāk apkārtējo vidi ar kaitīgajiem izmešiem piesārņo „Dienvidu” katlu māja.

5.tabula Faktiskās emisijas no katlumājas dūmeņa pa gadiem

Emisijas	2005.	2006.
NO _x (t)	2,978	4,542
CO(t)	10,01	15,375
SO ₂ (t)	33,102	50,339
Cietās daļiņas (t)	0,3626	0,473

V ₂ O ₅ (t)	0,136	0,207
-----------------------------------	-------	-------

Pēc 5. tabulas redzams, ka lielāko daļu piesārņojuma veido sēra dioksīds, tā vidējais apjoms gadā ir aptuveni 50 tonnas.

Siltumnīcas efekta gāzu emisiju samazināšanas pasākumu īstenošanas rezultātā, uzstādot jaunas sadedzināšanas iekārtas un pārejot uz gāzes apkuri, CO₂ emisiju apjoms gadā samazināsies par 30% (salīdzinot ar pašreizējo CO₂ izmešu apjomu).

Galvenie gaistošo organisko savienojumu (GOS), kam piemīt koncerogēnas un toksiskas īpašības, emisiju avoti ir degvielas uzpildes stacijas.

Stacionāro piesārņojuma avotu inventarizācija pilnīgu priekšstatu par atmosfēras gaisa piesārņošanu nedod, jo piesārņojošo emisiju daudzums ir iegūts aprēķinu ceļā. Veicot aprēķinus par emisijām no katlu mājām, kļūda rodas tāpēc, ka nav iespējams noteikt katra kurināmā patērētāja ražību un noslodzes koeficientu. Ne visām sadedzināšanas iekārtām (sevišķi tādām, kuru ievadītā siltumjauka ir no 0,2 līdz 0,5 MW) ir tehniskās pasēs, kurās būtu norādīta iekārtas jauda, bet ja ir, tad bieži vien jauda ir norādīta, ņemot vērā, ka kurināmais ir akmeņogles vai dīzeļdegviela, taču ekonomisku apsvērumu dēļ uzņēmumi izvēlas kā kurināmo izmantot koksnī. Daudzas mazās privātmāju katlu mājas vai vienkārši apkures katli nav apzināti. Kokapstrādes cehu emisiju daudzums arī ir teorētisks, jo daži uzņēmumi veicot emisiju aprēķinus iespējams neņem vērā ciklonu efektivitāti, vai tieši otrādi – reālā ciklonu efektivitāte ir mazāka nekā dokumentos uzrādītā.

Mobilie gaisa piesārņojuma avoti ir autotransports un dzelzceļš (lokomotīves), kuru kustības rezultātā atmosfērā emitē piesārņojošas vielas – slāpekļa un oglekļa oksīdi, kā arī cietās daļiņas PM₁₀. Rēzeknes pilsētā ir 260 automašīnas uz 1000 iedzīvotājiem, kas ir viens no lielākajiem rādītājiem Latvijā. Diemžēl mobilo piesārņojuma avotu kontrole neietilpst nevienas valsts struktūras funkcijās, bet autotransporta tehniskais stāvoklis bieži vien nesaglabājas visu gadu tāds, lai apmierinātu vides aizsardzības prasības. Valsts statiskā apkopotie dati ir tikai par lielākajiem stacionārajiem emisiju avotiem, bet reālais gaisa piesārņojuma līmenis paliek nezināms, vien skaidrs ir tas, ka šis cipars būtu lielāks par oficiāli aprēķinātajiem, atmosfērā emitētajiem, piesārņojošo vielu daudzumiem.

Atmosfēras gaisa piesārņojuma samazināšanai ir ieteicams veikt:

- gaisa kvalitātes mērījumu un monitoringu vietu izveides paplašināšana;
- dūmgāzu attīrīšanas iekārtu uzstādīšana stacionāriem izmešu avotiem;
- degvielas kvalitātes uzlabošana, tās kontrole, biodīzeļdegvielas izmantošana;
- nodrošināt DUS un naftas bāzu aprīkojumu atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- saglabāt un attīstīt centralizēto apkures sistēmu;
- ražošanas uzņēmumu tehnoloģisko procesu modernizācija;
- izmantot alternatīvus apkures veidus (piem. saules enerģijas baterijas, rekupeācijas sistēmu uzstādīšana, dziļsūkņu izmantošana).

4.1.3. Troksnis.

Troksnis atzīts par vienu no piesārņojuma formām, kas var nopietni kaitēt cilvēka labajai veselībai.

Rēzeknē ir trīs galvenie trokšņu avoti:

- transports;
- celtniecība;
- rūpnieciskās teritorijas.

Transporta (auto un dzelzceļu transports) troksnim piemīt pastāvīgs raksturs, bet tā rādītāji mainās dienas laikā. Trokšņu koncentrācija ir ievērojama autotransporta intensīvas kustības rajonos un ielās (īpaši no plkst.7.30 līdz 8.00 un no plkst.16.30 līdz 17.30).

Trokšņa piesārņojuma problēma Rēzeknē nav pētīta. Sakarā ar straujo transporta skaita pieaugumu šādi pētījumi būtu nepieciešami. Vispārīgajos gadījumos, lai nodrošinātu aizsardzību pret akustisko troksni, līdz ar transporta kustības pieaugumu, ieteicama apstādījumu joslu izveide.

4.1.4. Ūdensapgāde un kanalizācija.

Rēzeknes rajons atrodas Latvijas artēziskā baseina dienvidaustrumu daļā. Minētā artēziskā baseina teritorijā pazemes ūdeņi saistīti ar vairākiem horizontiem. Ūdens daudzums horizontos ir atšķirīgs un tos vienu no otra atdala dažāda biezuma ūdeni necaurlaidīgu iežu slāņi¹.

Galvenie horizonti ūdensapgādei ir Daugavas, Pļaviņu karbonātiežu ūdenssaturšie horizonti, kā arī Pļaviņu – Daugavas karbonātiežu komplekss. Ūdensapgādei izmantojamie horizonti satur infiltrogēnos ūdeņus, kuri veidojas, pateicoties atmosfēras nokrišņu infiltrācijai. Šo ūdeņu un saturošo iežu sastāvs nosaka pazemes ūdeņu ķīmisko sastāvu, līdz ar to hidroģeokīmiskajā griezumā reģiona teritorijā dominē hidrogēnkarbonātu ūdeņi. Problēmas rada augstās dzelzs koncentrācijas pazemes ūdeņos, kā arī mangāna un amonija koncentrācija nedaudz pārsniedz nekaitīguma kritēriju.

Pļaviņu- Daugavas horizontu kompleksu pārsedz vāji caurlaidīgi kvartāra nogulumi (morēnas smilšmāls un mālsmilts), kuru biezums mainās no 30 līdz 50 m, līdz ar to Rēzeknes ūdensgūtnes ekspluatācijas gaitā ir nodrošināta izmantojamā ūdens kompleksa pietiekama izolācija.

Pļaviņu- Daugavas horizontu kompleksa izplatība izsekojama aptuveni 40 km uz Dienvidiem no ūdensgūtnes teritorijas. Pēc Valsts ģeoloģijas dienesta datiem, krājumi, kas aprēķināti Rēzeknes pilsētas ūdensgūtnē ar 3 ekspluatācijas urbumiem, sastāda 12,9 tūkst. m³/dn, pie pazeminājuma ūdensgūtnes centrā 5,8 m. Minētie krājumi pieskaitāmi „A” kategorijai.

Veicot krājumu aprēķinu, Pļaviņu- Daugavas horizontu komplekss raksturots kā virsmā un pamatnē norobežots ar ūdeni necaurlaidīgu iežu, slāņkopa.

Šobrīd Rēzeknē uzņēmumu un resoru ūdensapgādei ierīkoti vairāk kā 40 urbumi, bet izmantoti visi netiek. Visos urbumos ūdensapgādei izmanto Pļaviņu-Daugavas horizontu kompleksu. Tie salīdzinoši vienmērīgi izvietoti pilsētas teritorijā.

SIA „Rēzeknes ūdens” pārziņā atrodas arī ar rokas sūkni aprīkoti urbumi, kuri izvietoti, galvenokārt, privātmāju rajonos. Urbumos pārsvarā izmanto Daugavas horizonta, retāk Pļaviņu-Daugavas horizontu kompleksa pazemes ūdeņus.

¹ Rēzeknes pilsētas pazemes ūdensgūtnes ierīkošanas un ūdens sagatavošanas centralizētajai dzeramā ūdens apgādei. Ietekmes un vidi novērtējuma Noslēguma ziņojums, 2001.

Rēzeknes centralizēta ūdensapgādes sistēma apkalpo aptuveni 85% no kopējā iedzīvotāju skaita.

Līdz 2007.gada decembrim Komunālās ūdensapgādes sistēma sastāvēja no četrām atsevišķām sistēmām: Centra, Austrumu, Ziemeļu un Dienvidu sistēmām.

1998. gadā Valsts „800+” programmas ietvaros uzsākts projekts “Rēzeknes pilsētas ūdenssaimniecības attīstības projekts”, kuru plānots pabeigt 2008. gadā. Projekta galvenie mērķi ir veidot mūsdienīgu un efektīvu centralizēto ūdensapgādes sistēmu ar vienotu ūdens ņemšanas un tā sagatavošanas vietu.

Ūdensapgādes investīciju programmas ietvaros, atbilstoši ES un Latvijas normu prasībām, ir veiktas sekojošas darbības: jaunas ūdensgūtes izbūve; jauna dzeramā ūdens apstrādes kompleksa izbūve; 4 esošo ūdensapgādes sistēmu apvienošana vienotā centralizētā sistēmā; jauna maģistrālā ūdensvada tīkla izbūve pilsētas Dienvidu un Centra rajonos. Dzeramā ūdens sagatavošanas komplekss atrodas Griškānu pagasta „Dreizos”, to veido:

- 4 artēziskie urbumi;
- dzeramā ūdens atdzelžošanas stacija;
- 2 dzeramā ūdens uzglabāšanas rezervuāri;
- otrā pacēluma sūkņu stacija.

Plānotais maksimālais ūdens patēriņš ir 8527 m³/dn, īpatnējais patēriņš uz 1 iedzīvotāju – 235 m³/dn.

Projekta ietvaros ir veikta kanalizācijas sūkņu staciju rekonstrukcija. Pašreiz rit bioloģisko notekūdeņu attīrīšanas iekārtu rekonstrukcija.

Ūdensapgādes investīciju programma laika posmā līdz 2020.gadam paredz esošo ūdensapgādes sadales tīklu rehabilitāciju, ūdensapgādes sistēmas apkalpes zonas palielināšanu, aptverot 90% no kopējā iedzīvotāju skaita; esošo ūdenstorņu demontāžu, urbumu tamponēšanu, Makarovkas rajona ūdensapgādes sistēmas rekonstrukciju.

Pilsētas Makarovkas rajons projekta realizācijas laikā netika pievienots centralizētajai ūdensapgādes sistēmai, līdz ar ko esošais artēziskais urbums tiks ekspluatēts arī turpmāk. Urbums ir aprīkots ar dziļurbuma sūkni un hidroforu. Patērētājiem ūdens tiek padots bez iepriekšējas attīrīšanas. Šis artēziskais urbums ar ūdeni nodrošina galvenokārt NAI un galveno kanalizācijas sūkņu staciju.

Rēzeknē ir viena centralizētās kanalizācijas sistēma, kas ir veidota kā šķirtā kanalizācijas sistēma, kurā notekūdeņi un lietus ūdeņi tiek savākti un novadīti pa atsevišķām sistēmām. Taču dažās vietās pastāv lietus kanalizācijas pieslēgumi sadzīves kanalizācijas sistēmai, jo ekspluatācijas gaitā kanalizācijas sistēmas hermētiskums ir neapmierinošs un lietus periodos gan lietus, gan drenāžas ūdeņi lielos daudzumos iekļūst fekālās kanalizācijas tīklos. Tas izraisa municipālo attīrīšanas iekārtu pārslodzi. Pastāv naftas produktu nonākšanas risks attīrīšanas iekārtās, kas rada apgrūtinātu bioloģisko attīrīšanu (notekūdeņu dūņu bojāeja). Savukārt, fekālās kanalizācijas nonākšana lietus kanalizācijā, piesārņo upi un ezeru (paātrinās eutrofikācijas process ūdenskrātuvēs), pasliktinās ūdens kvalitāte pilsētnieku peldvietās.

Notekūdeņi tiek savākti kanalizācijas sistēmā un novadīti uz attīrīšanas iekārtām Greivulošos. Attīrītie notekūdeņi pēc attīrīšanas iekārtām tiek novadīti Rēzeknes upē.

Kanalizācijas sistēmu izmanto aptuveni 76% pilsētas iedzīvotāju. Lielākie notekūdeņu ražotāji ir mājsaimniecības. Rūpniecisko notekūdeņu (skat. 6.tab.) apjoms ir nenozī-

VIDES PĀRSKATS

mīgs, kas izskaidrojams ar pilsētas lielo uzņēmumu darbības apjomu samazināšanu, taču pēdējos gados rūpniecisko notekūdeņu daudzums pieaug.

6.tabula. Lielākie rūpniecisko notekūdeņu avoti - uzņēmumi

Uzņēmums	Ražošana/ darbības sfēra
SIA „Latgales enerģija”	siltumapgāde
SIA “Magistr-Fiskevegn.Group”	sintētisko šķiedru ražošana
SIA “Rēzeknes gaļa”	gaļas izstrādājumu ražošana
RSEZ AS “REBIR”	mašīnbūve
SIA “Rēzeknes Būvmateriāli”	būvmateriālu ražošana
A/S “Rēzeknes autobusu parks”	auto apkope
RSEZ SIA “Larta 1”	metālapstrāde
A/S “Hanzas maiznīca” filiāle	maizes izstrādājumu ražošana
SIA „East-West Transit”, Rēzeknes filiāles naftas bāze	darbība ar naftas produktiem
RSEZ AS “Rēzeknes dzirnavnieks”	lauksaimniecības produktu pārstrāde
SIA firma “Tīrība-LP”	ķīmiskā tīrītava
SIA “Ūdensnesējs”	darbnīcas
VAS “Latvijas dzelzceļš” Lokomotīvu remonta centrs “Lokomotīvu serviss” Rēzeknes cehs	darbnīcas

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (NAI) atrodas 1km uz ziemeļrietumiem no Rēzeknes pilsētas Audriņu pagasta „Greivuloš”, blakus valsts nozīmes automaģistrālei Jēkabpils-Rēzekne. NAI apkārtne zeme tiek izmantota lauksaimniecības vajadzībām, nelielas teritorijas aizņem meži. Netālu esošā apbūve pārsvarā ir savrupmāju apbūve.

Pēc kvalitatīvā sastāva apmēram 90% ir saimnieciskie notekūdeņi, bet 10% - rūpnieciskie.

NAI notiek mehāniskā un bioloģiskā attīrīšana.

NAI teritorijā esošajiem dūņu laukiem ir betonētas pamatnes un sienas, kā arī tie ir aprīkoti ar drenāžas sistēmu. Drenāžas ūdeņi tiek savākti vienotā drenāžas sistēmā un ar sūkņu stacijas palīdzību tie tiek pārsūknēti uz NAI pieņemšanas kameru attīrīšanai. Blakus NAI teritorijai izvietoti dūņu lauki ir norobežoti no pārējām teritorijām ar zemes uzbēruma valni. Šie dūņu lauki ir izvietoti uz ūdeni necaurlaidīga māla slāņa. Dūņas tiek izvestas uz esošajiem dūņu laukiem.

NAI dūņu trūdēšanas procesā rodas trūdošu dūņu smaka. Valdošo vēju ietekmes rezultātā smaka izplatās uz neapdzīvotām teritorijām (Ančupānu mežu masīvs). Lai mazinātu smaku izplatību, plānots NAI ražošanas procesos radušās dūņas nogādāt atkritumu poligonā “Križevņiki”, kā arī meklēt iespēju dūņu kompostu utilizāciju.

Pateicoties ūdenssaimniecības attīstības un kanalizācijas tīklu rekonstrukcijas projektu īstenošanai pašreiz un tuvākajos gados, var prognozēt piesārņojošo vielu novadīšanas rādītāju uzlabošanu.

4.1.5. Atkritumu saimniecība.

Atkritumu apsaimniekošanas sistēmu Rēzeknes pilsētā veido atkritumu apsaimniekošanas organizācija ar savu infrastruktūru – SIA “L&T” Latgales filiāle (izveidota

2007.gada augustā). Pašreiz pilsētā radīto sadzīves atkritumu apglabāšanas vieta ir atkritumu poligons Križevniekos.

Rēzeknes pašvaldība ir iesaistījusi Austrumlatgales sadzīves atkritumu apsaimniekošanas projektā. Tā mērķis ir nodrošināt pamatinformāciju un rīcības programmu tādas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveidei, kas reģionā nodrošinātu ES prasībām atbilstošu vides kvalitāti. Saskaņā ar Austrumlatgales reģiona atkritumu apsaimniekošanas plānu, ir izveidots reģionālais „Sadzīves atkritumu apglabāšanas poligons „Križevņiki””. Rekultivētas 26 atkritumu izgāztuves Ludzas un Rēzeknes rajonā, izveidota monitoringa sistēma.

Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība pēc projekta realizācijas paredz infrastruktūras izveidi atkritumu dalītai savākšanai - bioloģiski sadalāmo, šķiroto un speciālo atkritumu veidu savākšanu un apsaimniekošanu; 2 reģionālo izgāztuvju Ritiņos un Zvirgzdenē rekultivāciju, bīstamo sadzīves atkritumu savākšanas sistēmas izveidi atbilstoši valsts noteiktajai kārtībai.

Pilsētā tiek pilnveidots mehānisms atkritumu radītāju iesaistīšanai organizētā atkritumu apsaimniekošanas sistēmā, tādējādi samazinās nelegālo atkritumu izmešana- stihisko izgāztuvju veidošanās gan pilsētas teritorijā, gan ārpus tās.

2007. gadā ar ERAF atbalstu tiek realizēts projekts „**Komplekso cieto sadzīves atkritumu savākšanas konteineru laukumu izveide Rēzeknes pilsētā**”, kā rezultātā:

- izveidoti Rēzeknes pilsētā divi kompleksie dalītās sadzīves atkritumu konteineru vākšanas laukumi – Zilupes ielā 50 un Rīgas 21b, kuri nodrošina pašvaldības funkciju Austrumlatgales sadzīves atkritumu apsaimniekošanas plāna izpildē.
- sakārtota un uzlabota Rēzeknes pilsētas atkritumu savākšanas sistēma, nodrošināta Rēzeknes pilsētas iedzīvotājiem iespēja nodot liela izmēra, metāla, stikla, papīra, koksnes un tekstila atkritumus pilsētas teritorijā.

Nozīmīgākās atkritumu apsaimniekošanas problēmas:

- izejvielu otrreizējās izmantošanas un pārstrādes sistēmas trūkums Latvijā;
- bīstamo sadzīves atkritumu klātbūtne sadzīves atkritumos;
- nav radītas iespējas iedzīvotājiem iesaistīties atkritumu šķirošanas sistēmā.

4.1.6. Bīstamie atkritumi.

Pēc jaunā Atkritumu apsaimniekošanas likuma grozījumiem pašvaldībai deleģēta jauna funkcija – organizēt sadzīvē radušos bīstamo atkritumu apsaimniekošanu atbilstoši reģionālajam atkritumu apsaimniekošanas plānam, kā arī kontrolēt bīstamo atkritumu apriti, sekot to daudzumu izmaiņām, ieteikt risinājumus ar uzglabāšanu vai pārstrādi saistītām problēmām.

Pilsētā kontrolētā bīstamo atkritumu apsaimniekošana aptver uzņēmumus, iestādes un organizācijas. Atļaujas A, B un C kategorijas piesārņojušo darbību veikšanai un atkritumu apsaimniekošanai ir saņēmuši 146 uzņēmumi. Tie visi ir stingrā uzskaitē. Tāpat tiek uzskaitīti to radītie bīstamie atkritumi, kur un kādā veidā tie tiek utilizēti.

Rēzeknes pilsētā visvairāk rūpnieciskās ražošanas atkritumu rada RSEZ A/S “RE-BIR”. Uzņēmums pēdējā laikā īpašu uzmanību pievērš vides aizsardzības jautājumiem, ieviešot ražošanā jaunas tehnoloģijas, mainot izejvielas, lai maksimāli samazi-

nātu radušos bīstamo atkritumu daudzumus. Atkritumu apjomu pa gadiem skatīt 7.tabulā.

7.tabula. Radušos bīstamo atkritumu apjoms gadā, tonnas*

Gads	Rēzeknē		Latgalē	
	Uzņēmumu skaits	Bīstamo atkritumu apjoms, t	Uzņēmumu skaits	Bīstamo atkritumu apjoms, t
2003	49	245,18	207	2 358,34
2004	20	192,24	109	3 458,46
2005	46	172,30	156	205,45
2006	57	313,07	172	422,26

*VVD Rēzeknes RVP 2003.-2006. „Gada pārskatiem”.

Liels naftas produktu saturošo atkritumu daudzums rodas dzelzceļa tīklos un degvielas uzpildes stacijās. Naftas produktus saturošie atkritumi rodas vēl rūpniecības uzņēmumos, autotransporta ekspluatācijas un apkopes uzņēmumos.

Regulāri notiek izlietoto svina akumulatoru savākšana un nodošana pieņemšanas punktos. Šīs darbības veic operators, kurš ir saņēmis atkritumu apsaimniekošanas atļauju. Rēzeknes pilsētā ir 5 operatori fiziskās un juridiskās personas.

Fotorūpniecības procesu atkritumi rodas fotolaboratorijās, medicīnas iestādēs un iestādēs, kas nodarbojas ar poligrāfijas darbiem. Uzņēmumi un iestādes ir noslēguši līgumus ar organizācijām, kas nodarbojas ar fotoķīmisko atkritumu utilizāciju. Rēzeknes slimnīcā ir uzstādīta medicīnas atkritumu dezinfekcijas un utilizācijas iekārta, līdz ar to ir daļēji atrisinātas medicīnas bīstamo atkritumu utilizācijas iespējas ne tikai Rēzeknes slimnīcā, bet arī citās Latgales reģiona ārstniecības iestādēs.

2002.gadā uzsākta nederīgo bateriju savākšana. Rēzeknes pilsētā vairākās sabiedriskās vietās – lielveikalos, skolās, Rēzeknes reģionālajā vides pārvaldē, kuriem ir līgumi ar AS „BAO”, tika uzstādīti mazie konteineri, kur jebkurš var atstāt saimniecībā nederīgās baterijas, tas dod iespēju iedzīvotājiem piedalīties šīs problēmas risināšanā.

2007. gadā SIA „L&T” uzstāda jaunu bīstamo atkritumu savākšanas konteineru, kurā arī var nodot nolietoto elektrotehniku un sadzīvē radušos bīstamos atkritumus, kuri agrāk tika vesti uz pilsētas izgāztuvi.

Lai nodrošinātu efektīvu bīstamo atkritumu apsaimniekošanas sistēmas funkcionēšanu, tiek informēta sabiedrība vietējā presē un televīzijā, domes mājas lapā par atkritumu negatīvo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību.

4.1.7. Grunts un gruntsūdeņu piesārņojums.

Potenciāli piesārņotas vietas ir teritorijas, kurās pagātnes saimnieciskās darbības rezultātā radies grunts vai augsnes piesārņojums, kurš vēl ilgstoši var nelabvēlīgi ietekmēt vidi, apdraudēt cilvēka veselību un dzīvību, fizisko un juridisko personu īpašumu un intereses, un kurš nav pierādīts ar izpēti un analīžu rezultātiem.

Tās rodas:

- atkritumu uzglabāšanas vietās;
- teritorijās, kurās saimnieciskās aktivitātes saistītas ar ilgstošu videi kaitīgu vielu izmantošanu, ražošanu vai nepareizu uzglabāšanu (degvielas uzpildes stacijas, pesticīdu un minerālmēsļu noliktavas, ražošanas teritorijas);

- avāriju rezultātā piesārņotās teritorijās;
- citu saimniecisko aktivitāšu vietās (kapsētas u.c.).

Rēzeknes pilsētā grunts un gruntsūdeņu piesārņojumam ir lokāls raksturs. Galvenais piesārņojuma avots ir naftas produkti, kas gruntī un gruntsūdeņos nokļuvuši avāriju rezultātā.

Lai analizētu gruntsūdeņu piesārņojumu, ir nepieciešami ilglaicīgi pētījumi, kā arī detaļa piesārņotu vai potenciāli piesārņotu vietu izpēte. Par gruntsūdeņu monitoringu ir atbildīgs operators, kurš veic piesārņojošo darbību un kuram ir saņemta „B” kategorija piesārņojošo darbību veikšanai.

Rēzeknē gruntsūdeņu piesārņojuma monitorings ir veikts sekojošu uzņēmumu teritorijās – Valsts aģentūra „Materiālās rezerves” Nodrošinājuma daļa „Rēznas”, „Latvia Statoil” DUS, SIA „Lukoil Baltija R” DUS, SIA „Viada Zemgale” DUS, firma „Ziemeļu nafta” DUS, SIA „EAST – West” naftas bāzē, SIA „Latgales enerģija” katlu māju teritorijā, VAS „Latvijas dzelzceļš” stacijā Rēzekne 2 (t.sk. Austrumu – Rietumu koridora Pieņemšanas parka teritorijā), VAS „Latvijas dzelzceļš” Lokomotīvu remonta centrs „Lokomotīvu serviss”.

Rēzeknes pašvaldība savā administratīvajā teritorijā, sadarbībā ar Valsts vides dienesta reģionālo vides pārvaldi, ir veikusi piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu sākotnēju apzināšanu un reģistrāciju, lai iegūtu informāciju par vides kvalitātes normatīviem neatbilstošām vietām, kuras apdraud vai var apdraudēt cilvēku veselību vai vidi. Pilsētā identificētas 5 potenciāli piesārņotas vietas, kur visiem objektiem, līdzekļu trūkuma dēļ vēl nav veikta detalizēta izpēte:

1. SIA „East – West Transit”, LPVAS „Latvijas Nafta” Rēzeknes naftas bāze, Komunālu ielā 6a.
2. LR VV „Materiālās rezerves” filiāle uzņēmums „Rēznas”; Noliktavu iela 1,
3. VAS „Latvijas dzelzceļš”; Stacija Rēzekne II, Stacija Rēzekne I.
4. SIA „Rēzeknes būvmateriāli”; Atbrīvošanas aleja 141.
5. SIA „LATAGRA”, Noliktavu iela 14. Ķīmikāliju noliktavas.

SIA „Intelekt” (Strādnieku šķērsielā 5), 2006. 10. augustā notika sanācija (piesārņotās vietas likvidācija), kur bīstamie atkritumi bija galvaniskās nosēdūlķes.

Katrai piesārņotai vietai ir zemes īpašnieks un operators, kurš veic piesārņojošo darbību. Tie ir atbildīgi par situācijas uzlabošanu un konkrētu pasākumu veikšanu piesārņojuma samazināšanā, kā arī monitoringa sistēmas izveidošanu.

4.1.8. Paaugstināta riska teritorijas un objekti.

Paaugstinātas bīstamības objekti ir (CA likums 01.01.2007.) objekti, kuru saimnieciskā vai cita veida darbība ir saistīta ar enerģijas ražošanu un uzkrāšanu, elektromagnētisko starojumu, ugunsnedrošu, sprādzienbīstamu, bīstamu ķīmisku vielu un produktu, bīstamo atkritumu, augu karantīnas organismu, bioloģiski aktīvu un radioaktīvu vielu, kodolmateriālu un to atkritumu pārstrādi, apstrādi, ražošanu, lietošanu, uzglabāšanu un transportēšanu tādos daudzumos, kas katastrofu vai citu faktoru iedarbības dēļ var nodarīt kaitējumu cilvēkiem, īpašumam un videi ārpus objekta teritorijas; hidrotehniskās būves.

Rēzeknes pilsētas vidi un cilvēku drošību ietekmē gan nacionālas nozīmes riska objekti, gan vietējas nozīmes riska objekti. Pilsētā ir otrais valstī lielākais iedzīvotāju blīvums uz 1 km² – 2019.2 (2006.g. dati) iedzīvotāji. Caur apdzīvotiem pilsētas rajoniem katru dienu izbrauc cisternas ar bīstamo vielu kravām – toksiskām, uzliesmojošām, sprādzienbīstamām u.c..

Saskaņā ar Latvijas Republikas likumdošanu, riska objekti ir:

1. Uzņēmumi, kuru darbības procesā rodas bīstamie atkritumi (sk. 9.tabulu).
2. Naftas bāzes un degvielas uzpildes stacijas (DUS) (sk. 8.tabulu) ir pieskaitāmas pie objektiem, kuru darbības rezultātā var pasliktināties vides kvalitāte negadījumu vai avāriju rezultātā. Konstatējot noplūdes gadījumu, tiek meklēts operators, kurš veiks seku likvidāciju.
3. Objekti, kuros konstatēts vēsturiskais piesārņojums (pamestas rūpnieciskas teritorijas, bijušie kara objekti, bijušās izgāztuves).
4. Rūpniecisko un dažādu ražošanas un citu objektu radītais risks (uzņēmumu iekšējās DUS un mazuta noliktavas).
5. Gāzes vadi, gāzes uzpildes stacijas (GUS), gāzes termināli. (Maģistrālais gāzes vads Preiļi – Rēzekne, ar cauruļvadu diametru 400, kurš ekspluatācijā nodots 2005.gada septembrī, gāzes vads Rēzeknes pilsētā).
6. Rēzeknes kravas stacijas, a/s “Latvijas dzelzceļš” uzņēmumi: Rīga – Maskava un Sanktpēterburga – Varšava (Latvijas Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridors), kuras krustojas Rēzeknē un arī dzelzceļa stacija Rēzekne II pieņemšanas parks Rēzeknē, stacija Rēzekne I. (Ķīmisku produktu un vielu, t.sk. bīstamu, tranzīts).
7. Autoceļi (Ķīmisku produktu un vielu, t.sk. bīstamu, tranzīts).
 - Autoceļš A12 Jēkabpils- Rēzekne- Ludza – Latvijas-Krievijas robeža (Terehova);
 - Autoceļš A13 Latvijas-Krievijas robeža (Grebņeva) - Rēzekne - Daugavpils – Latvijas-Lietuvas robeža (Medumi);
 - Autoceļš A15 Rēzeknes apvedceļš.
8. Pārrobežu piesārņojuma avoti.

Rēzeknes pilsētas teritorijā noteiktie paaugstināta riska objekti, uz kuriem attiecas 19.07.2005 LR MK noteikumu Nr. 532 „Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem” prasības:

- SIA “East – West Transit”, Rēzeknes naftas bāze, Komunālā iela 6, Rēzekne;
- Valsts aģentūras „Materiālās rezerves” Nodrošinājuma daļa „Rēzns”, Nolikotavu ielā 1, Rēzekne.

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.352 „Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem”, SIA „East-West Transit” Rēzeknes naftas bāzei nepieciešams izstrādāt rūpniecisko avāriju novēršanas programmu, bet Valsts aģentūras „Materiālās rezerves” nodrošinājuma daļai „Rēzns” jāizstrādā rūpniecisko avāriju drošības pārskats. Abi šie dokumenti atrodas izstrādes procesā.

Šiem objektiem teritorijas plānojumā ir noteikta paaugstināta riska teritorija 150 m rādiusā.

VIDES PĀRSKATS

Tuvākā laikā drošības pārskats tiks izstrādāts SIA "LATAGRA", Noliktavu iela 14 (ķīmikāliju noliktavas).

8.tabula Gāzes un degvielu uzpildes stacijas Rēzeknē (Informācija no VUGD Rēzeknes nodaļas)

1. A/S "Latvijas gāze" Rēzeknes sašķidrinātās gāzes iecirknis	Rēzekne, Varoņu ielā 29	Gāze 23,8 t
2. SIA "Ziemeļu naftas" naftas bāze	Atbrīvošanas alejā 155/1	265,63 m ³ 4 apakšzemes tilpnes
3. SIA "Ziemeļu nafta" DUS	Rīgas ielā 47	80m ³ pazemes un virszemes tilpnes
4. SIA "Latvija Statoil" DUS	Atbrīvošanas alejā 143b	Pazemes tilpnes
5. SIA "Viada Zemgale" DUS	Atbrīvošanas alejā 174a	200 m ³ 4 pazemes tilpnes
6. SIA „EAST-WEST TRANSIT” DUS	Jupatovkas ielā 4	115 m ³ pazemes tilpnes
7..SIA "Lukoil serviss" DUS	Daugavpils ielā 3	80 m ³ 5 pazemes tilpnes
8. SIA "EAST – WEST TRANSIT" Rēzeknes filiāles naftas bāze	Komunālu ielā 6	Naftas produkti Gaišie – 150000 t Tumšie 25000 t
9. SIA "Viksav&KO" GUS	Bukmuižas ielā 7	Gāze 22t
10.SIA "Intergāze"	Brīvības ielā 14a	Gāze 10 t

9.tabula Bīstamo objektu saraksts Rēzeknes pilsētā (Informācija no VUGD Rēzeknes nodaļas)

Nr. p.k.	Objekta nosaukums	Objekta adrese	Vielas nosaukums un daudzums
1.	SIA „EAST-VEST TRANSIT”	Komunāla iela 6. Rēzekne	Naftas produkti
2.	A/S „RĒZEKNES DZIR-NAVNIĒKS”	Atbrīvošanas aleja 167. Rēzekne	Propāns - butāns
3.	SIA „INTER GAZ”	Brīvības iela 14. Rēzekne	Propāns - butāns
4.	SIA „CEĻI UN TILTI”	Meža iela 1 Rēzekne	Naftas produkti
5.	V/U “MATERIĀLĀS REZERVES UZŅĒMUMS “RĒZNAS “	Noliktavu iela 1 Rēzekne	Gaišie naftas produkti
6.	VAS „LATVENERGO” Augstsprieguma tīkli Nr.90;91	Koku iela 11 Rēzekne	Transformatoru eļļa
7.	A/S „HANZAS MAIZNĪCA”	Atbrīvošanas aleja 173 Rēzekne	Naftas produkti
8	SIA „LATAGRA”	Noliktavu iela 14 Rēzekne	Kālija hlorīds NPK
9.	SIA “LATVIJAS PROPĀNA GĀZE“ Rēzeknes iecirknis	Varoņu iela 29 Rēzekne	Propāna gāze pazemes tvertnes Propāns balonos
10.	SIA „LUKOIL BALTIJA	Daugavpils iela 3	Naftas produkti

VIDES PĀRSKATS

	R" DUS	Rēzekne	
11.	A/S „REBIR” RĒZEKNES SEZ	Viļakas iela 4 Rēzekne	Gāze Naftas produkti
12.	VAS LATVIJAS DZELZ-CEĻŠ Lokomotīvu remonta cehs	Lokomotīvu iela 23 Rēzekne	Naftas produkti
13.	VAS „ LATVIJAS DZELZ-CEĻŠ” stacija Rēzekne I	Lokomotīvu iela Rēzekne	Naftas produkti Dažādas ķīmiskas vielas - tranzīts
14.	VAS „ LATVIJAS DZELZ-CEĻŠ” stacija Rēzekne II	Stacijas iela Rēzekne	Naftas produkti ; dažādas ķīmiskas vielas - tranzīts
15.	SIA „INTERFIVE I” GUS	Stacijas iela 2 Rēzekne	Gāze
16.	SIA „STATOL LATVIJA” DUS	Atbrīvošanas aleja 143 a Rēzekne	Naftas produkti
17.	SIA „ZIEMEĻU NAFTA” NAFTAS BĀZE	Atbrīvošanas aleja 155/1 Rēzekne	Naftas produkti
18.	SIA „ZIEMEĻU NAFTA” DUS	Rīgas iela 47 Rēzekne	Naftas produkti
19.	MPVAS „LATVIJAS NAFTA” DUS	Jupatovkas iela 4 Rēzekne	Naftas produkti
20.	SIA „NESTE LATVIJA” ADUS	Atbrīvošanas aleja 146. Rēzekne	Naftas produkti
21.	SIA „VIADA ZEMGALE” DUS	Atbrīvošanas aleja 174 a Rēzekne	Naftas produkti
22.	AS „RĒZEKNES SILTUMTĪKLI”	Rīgas iela 1 Rēzekne	Naftas produkti
23.	SIA “LATGĀZE”	Bukmuižas iela 5 ^a Rēzekne	Sašķīdinātā gāzes

10. tabulā apkopotas teritorijas, kas jau ir reģistrētas kā potenciāli piesārņotas vietas un arī uzņēmumi, kas ir saņēmumi atļaujas A un B kategoriju piesārņojošo darbību veikšanai (izsniegtas atbilstoši 09.07.2002. MK noteikumu Nr.294 prasībām).

10. tabula Piesārņotas un potenciāli piesārņotas teritorijas Rēzeknē (Informācija no VUGD Rēzeknes nodaļas)

Npk.	Vietas nosaukums	Vietas kategorija	Darbības nozares
1.	SIA "Latgales enerģija", katlu māja Rancāna ielā	2 Potenciāli piesārņota vieta	40.30 -Tvaika un karstā ūdens piegāde
2.	ZS 3.brigāde, Aizsardzības ministrijas valdījuma objekts	2 Potenciāli piesārņota vieta	75.11 -Vispārējo valsts dienestu darbība
3.	ZS 3 brigāde, Aizsardzības ministrijas valdījuma objekts	2 Potenciāli piesārņota vieta	75.11 - Vispārējo valsts dienestu darbība

VIDES PĀRSKATS

4.	ZS 36.bataljons, Aizsardzības ministrijas valdījuma objekts	2 Potenciāli piesārņota vieta	75.11- Vispārējo valsts dienestu darbība
5.	Naftas bāze	2 Potenciāli piesārņota vieta	51.51-Cietā, šķidrā un gāzveida kurināmā un līdzīgu produktu vairumtirdzniecība
6.	Dzelzceļa stacija Rēzekne-1	2 Potenciāli piesārņota vieta	60.10-Dzelzceļa transports
7.	Rūpniecības zona	2 Potenciāli piesārņota vieta	
8.	Dzelzceļa stacija Rēzekne-2	2 Potenciāli piesārņota vieta	60.10-Dzelzceļa transports
9.	Rūpniecības zona	2 Potenciāli piesārņota vieta	26.61-Būvniecībai paredzēto betona izstrādājumu ražošana
10.	Naftas bāze	2 Potenciāli piesārņota vieta	51.51-Cietā, šķidrā un gāzveida kurināmā un līdzīgu produktu vairumtirdzniecība
11.	Attīrīšanas iekārtu zona	2 Potenciāli piesārņota vieta	90.01-Notekūdeņu savākšana un apstrāde
12.	Noliktavu zona	2 Potenciāli piesārņota vieta	63.12-Glabāšana un noliktavu saimniecība
13.	Materiālu rezervju noliktavu zona	2 Potenciāli piesārņota vieta	51.51-Cietā, šķidrā un gāzveida kurināmā un līdzīgu produktu vairumtirdzniecība
14.	SIA "Latgales enerģija", termoelektrocentrāle	2 Potenciāli piesārņota vieta	40.30-Tvaika un karstā ūdens piegāde
15.	SIA „Šellat” V.Šeļesta firma	2 Potenciāli piesārņota vieta	37.10-Metāla atkritumu un lūžņu otrreizējā pārstrāde
16.	RSEZ AS "REBIR"	2 Potenciāli piesārņota vieta	28.00-Gatavo metālizstrādājumu ražošana, izņemot mašīnas un iekārtas
17.	SEZ SIA "Magistr-Fiskevegn Group. MFG"	2 Potenciāli piesārņota vieta	17.52-Tauvu, virvju, auklu un tīklu ražošana
18.	SIA "RĒZEKNES BŪVMATERIĀLI"	2 Potenciāli piesārņota vieta	20.10-Koka zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana
19.	SIA Latgales lini	2 Potenciāli piesārņota vieta	17.14-Linšķiedras sagatavošana un vērpsana
20.	SIA "Valders 2000"	2 Potenciāli piesārņota vieta	37.10-Metāla atkritumu un lūžņu otrreizējā pārstrāde
21.	Rēzeknes pašvaldības akciju sabiedrība „Rēzeknes siltumtīkli”, katlu māja	2 Potenciāli piesārņota vieta	40.30-Tvaika un karstā ūdens piegāde
22.	SIA „Vecā maiznīca”	3 Vieta nav po-	15.81-Maizes ražošana; svaigi

VIDES PĀRSKATS

		tenciāli piesārņota	ceptu mīklas izstrādājumu un kūku ražošana
23.	Rēzeknes pašvaldības SIA „Komunāls R” katlu māja	2 Potenciāli piesārņota vieta	40.30 -Tvaika un karstā ūdens piegāde
24.	BOVU “Rēzeknes tuberkulozes slimnīca”, sadedzināšanas iekārta	2 Potenciāli piesārņota vieta	40.30 -Tvaika un karstā ūdens piegāde
25.	RSEZ SIA “DFD”, alus ražotne	3 Vieta nav potenciāli piesārņota	15.96 -Alus ražošana
26.	RSEZ Akciju sabiedrība “Rēzeknes dzirnavnieks”	3 Vieta nav potenciāli piesārņota	15.61 -Graudu malšanas produktu ražošana
27.	SIA „East-West Transit”, Rēzeknes filiāles naftas bāze	2 Potenciāli piesārņota vieta	51.51 -Cietā, šķidrā un gāzveida kurināmā un līdzīgu produktu vairumtirdzniecība
28.	SIA „Latvija Statoil”, Atbrīvošanas alejā 143b, Rēzeknē	2 Potenciāli piesārņota vieta	50.50 -Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība
29.	A/S “Hanzas Maiznīcas” filiāle R	3 Vieta nav potenciāli piesārņota	15.81 -Maizes ražošana; svaigi ceptu mīklas izstrādājumu un kūku ražošana

Bijušo armijas bāzu teritorijas

VŪO “Rēzekne” teritorijā ir 2 bijušās padomju armijas bāzes, kuras atrodas Rēzeknes pilsētā.

Valsts aizsardzības objekti

Rēzeknes pilsētā atrodas valsts aizsardzības objekti, slēgtas teritorijas, kas ir Iekšlietu ministrijas pārziņā: Dzintaru ielā, aizsargjosla noteikta- 7 - 25 metri un Ezera ielā, aizsargjosla noteikta- 13 – 300 metri.

Applūstošās teritorijas

Gar abiem Rēzeknes upes krastiem josla, kur sakarā ar upes šaurumu leļpus pilsētas, plūdos var celties līmenis un upe iziet no krastiem uz pilsētas zemākajām vietām un dārziņu rajonu. Iespēju robežās var regulēt ar Rāznes ezera un Spruktu HES hidrobūvēm, aizturot baseina augšgala ūdeņus.

Saskaņā ar “Civilās aizsardzības likuma” prasībām ārkārtējo situāciju pārvaldīšanas nodrošināšanai ir izveidota Rēzeknes pilsētas un rajona ārkārtējās situācijas operatīvā komisija (Rēzeknes pilsētas Domes rīkojums Nr. 196, kas apstiprināts 13.04.2006.). Šī komisija ir apstiprinājusi Rēzeknes pilsētas un rajona ārkārtējo situāciju operatīvās komisijas nolikumu un ārkārtējo situāciju operatīvā pārvaldīšanā un ārkārtējā reaģēšanā iesaistāmo dienestu, uzņēmumu, uzņēmēj sabiedrību un organizāciju galvenās funkcijas.

Komisijas darba organizatoriskā bāze ir Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Rēzeknes brigāde.

4.1.9. Iedzīvotāju veselība.

Rēzeknes pilsētas teritorijā darbojas vairākas pašvaldības pārziņā esošas veselības aprūpes iestādes un uzņēmumi:

- veselības aizsardzības nodaļa;
- pašvaldības bezpeļņas uzņēmums „Rēzeknes slimnīca”;
- sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Rēzeknes veselības aprūpes centrs”;
- sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Rēzeknes neatliekamās medicīniskās palīdzības stacija”.

Medicīniskos pakalpojumus iedzīvotājiem nodrošina arī :

- Rēzeknes tuberkulozes slimnīca, kas tik finansēta no valsts budžeta un piedāvā pakalpojumus Rēzeknes pilsētas un rajona, kā arī Ludzas rajona iedzīvotājiem;
- SIA „Rēzeknes laboratorija”;
- 27 ģimenes ārstu, 15 zobārstu un 11 citu speciālistu prakses.

Pašvaldību izpildinstitūcija „Rēzeknes pilsētas un rajona veselības aizsardzības nodaļa” organizē un kontrolē iedzīvotāju veselības aprūpi pilsētā un rajonā. Nodaļa ir atbildīga par Rēzeknes pilsētas un rajona veselības aprūpes dienestu, iedzīvotāju interesēs koordinē visu pašvaldību teritorijā esošo medicīnisko iestāžu un uzņēmumu darbību, sadarbojoties ar citām veselības aprūpes un pašvaldību institūcijām, iestādēm, uzņēmumiem, organizācijām, brīvprātīgām apvienībām, sabiedrībām un asociācijām. Rēzeknes pilsēta kopā ar rajonu, kā arī Ludzas pilsēta un rajons ietilpst Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūras Latgales nodaļas apkalpes zonā, kas finansiāli nodrošina pilsētas iedzīvotājus ar noteiktiem primārās un sekundārās veselības aprūpes pakalpojumiem.

11. tabula Reģistrētās saslimšanas Rēzeknes slimnīcā (Rēzeknes slimnīcas dati)

Slimību nosaukumi	2006*	2007**
Infekcijas un parazitārās slimības	711	445
Audzēji	423	448
Asins un asinsrades orgānu slimības un noteikti imūnsistēmas traucējumi	54	42
Endokrīnās, uztura un vielmaiņas slimības	161	144
Psihiski un uzvedības traucējumi	1324	2003
Nervu sistēmas un maņu orgānu slimības	357	430
Asinsrites sistēmas slimības	2121	2299
Elpošanas sistēmas slimības	1237	1356
Gremošanas sistēmas slimības	1535	1459
Ādas un zemādas audu slimības	155	144
Skeleta, muskuļu un saistaudu slimības	990	936
Uroģenitālās sistēmas slimības	705	704
Grūtniecība, dzemdības un pēcdzemdības periods	1274	1292
Noteikti perinatālā perioda stāvokļi	21	17
Ievainojumi, saindēšanās un citas ārējās iedarbības sekas	1668	1624

*2006 gadā veselības aprūpes pakalpojumus stacionārā saņēma - 13016, t.sk.400 miruši;

**2007 gadā veselības aprūpes pakalpojumus stacionārā saņēma - 13592, t.sk.391 miruši.

Pēc 11 tabulas var redzēt, ka saslimstības struktūra īpaši nav mainījusies, salīdzinot 2006. un 2007. gadu. Taču slimnīcā ir iegādātas jaunas diagnostikas iekārtas, mamogrāfs, kas ļauj noteikt precīzu slimības diagnozi ļoti agrīnā stadijā, tādējādi nodrošinot kvalitatīvu veselības aprūpi, pakļaujot pacientu mazākam riskam. Ir uzlabots veselības aprūpes iestāžu mikroklimats, pielāgotas papildus telpas stacionārai aprūpei. Veicot efektīvu aprūpi, ir sarukušas rindas uz plānotām operācijām. Nākotnē tiek plānots izmantot IT veselības aprūpē, kur nesūtot pašu pacientu, tiks veiktas konsultācijas elektroniski ar citām medicīnas iestādēm.

Lai uzlabotu veselības aprūpi medicīnas iestādēs, nepieciešams veikt sekojošas darbības:

- pielāgot telpu pieejamību cilvēkiem ar īpašām vajadzībām;
- iedzīvotāju informēšanas kampaņu, par veselības aprūpes iespējām;
- infrastruktūras atjaunošana;
- telpu remontu un paplašināšanu;
- piebraucamo ceļu remontu.

Liela nozīme veselības saglabāšanai ir arī drošai videi, drošībai uz ceļa, kas ir cieši saistīta ar infrastruktūras sakārtotību un pieejamību visām sabiedrības grupām, laika apstākļiem atbilstošu apgaismojumu.

Būtiskākās problēmas sabiedrības veselības jomā ir šādas:

- nepietiekama sabiedrības izpratne par vides un veselības jautājumiem;
- vienotas vides un veselības informācijas sistēmas trūkums;
- maz pētītas paaugstināta riska zonas, lai varētu plānot vides piesārņojuma un citu vides faktoru kaitīgās ietekmes samazināšanu;
- nav nodrošināta iespēja atpūsties dabā visām vecuma grupām (soliņi zaļajās zonās, nūjošana, u.c.);
- pilsētā nav izveidotas gājēju ielas, nav veloceliņu;
- nav apgūtas rekreācijas zonas.

4.2. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiek īstenots

Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas izstrādes procesā tiek apkopota un apzināta visa pieejamā informācija un dažāda līmeņa nozaru politikas dokumenti, kas var ietekmēt teritorijas attīstību. Apkopojot šo informāciju vienotā dokumentā, veidojas priekšstats par teritorijas izmantošanas perspektīvu. Pirms pilsētas integrētās attīstības programmas galīgās redakcijas izstrādes, notika konsultācijas ar pašvaldības institūcijām un struktūrvienībām, uzņēmējiem, speciālajām izglītības iestādēm, profesionālajām un augstākajām mācību iestādēm. Sabiedriskajā aptaujā ir iesaistīta sabiedrība, līdz ar to nodrošinot iedzīvotāju līdzdalību plānošanas procesā.

Plānošanas dokumenta mērķis ir nodrošināt ilgtspējīgu attīstību, pilsētas konkurētspēju un tās integrāciju Eiropā, sekmēt daudzveidīgu tautsaimniecisko attīstību, radot veselīgu un labvēlīgu darba un dzīves vidi visiem Rēzeknes pilsētas, rajona un Austrumlatvijas iedzīvotājiem.

Ja plānošanas dokuments netiktu īstenots, nebūtu iespējams nodrošināt plānotu un ilgspējīgu pilsētas attīstību, notiktu haotiska pilsētas attīstība, netiktu veikta mērķtiecīga un lietderīga līdzekļu izmantošana, kā arī nebūtu pamatojuma attīstības projektu nepieciešamībai, tajā skaitā arī tādu projektu attīstībai, kas uzlabotu vides situāciju pilsētā.

Būtiskākās negatīvās ietekmes, gadījumā, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

<i>Patreizējā situācija</i>	<i>Iespējamās sekas</i>
Izglītības iestādes	
<ul style="list-style-type: none"> Pilsētā trūkst pirmsskolas izglītības iestādes, ir rindas uz vietām tajos; 	<p>Pilsētā trūkst pirmsskolas izglītības iestādes, vecāki ir spiesti bērnus vadīt uz bērnudārziem pilsētas citos rajonos, līdz ar to vairāk tiek lietots transports pārbraucieniem un vairāk atmosfērā nonāk izmeši no dūmgāzēm;</p>
<ul style="list-style-type: none"> Izglītības iestāžu ēku un tehniskās infrastruktūras fiziska novecošana; 	<p>Izglītības iestādes ir morāli novecojušas; iestāžu ēkās novecojusi un neefektīva siltumapgāde; nav ēku energoefektivitātes, liels enerģijas patēriņš, kā rezultātā siltuma ražotājam ir nepieciešams vairāk ražot siltuma enerģiju, patērējot vairāk kurināmo un līdz ar to vairāk tiek piesārņota atmosfēra;</p> <p>sliktā stāvoklī ir ventilācijas sistēmas un apgaismes sistēmas – kabeli un instalācijas neatbilst iekārtu patērētājam jaudai, līdz ar to ir paaugstināta ugunsbīstamība, kā rezultātā ir iespējama ugunsgrēku izcelšanās;</p> <p>ēkas neatbilst kvalitātes, estētiskajām prasībām, tas mudina jauniešus paviršai attieksmei pret apkārtējo vidi – piesārņot, apzīmēt;</p> <p>ēkās nav izmantoti kvalitatīvi, videi draudzīgi celtniecības materiāli;</p>
<ul style="list-style-type: none"> Nepietiekama vispārīzglītojošo skolu, speciālo skolu, profesionālo un augstāko mācību iestāžu mācību, materiāli tehnisko līdzekļu bāze 	<p>Mācību kabinetos un telpās ir novecojuši mācību līdzekļi; mācību procesam trūkst modernu, izglītības prasībām atbilstošu, mācību materiālu; laboratorijās ir novecojis aprīkojums un izmēģinājumu iekārtas, kā rezultātā var rasties gāzu noplūde izmēģinājumu laikā, nepietiekoša ugunsdrošība, kas var izraisīt ugunsgrēkus, iespējama dažādu ķīmikāliju noplūde kanalizācijā vai telpā;</p> <p>informācijas tehnoloģiju kabinetos nepie-</p>

VIDES PĀRSKATS

	<p>tiek datoru, tie ir novecojuši un mazjau- dīgi, mācību procesā izmantojot jaunākās programmatūras, tie var radīt pārslodzi elektrotīklos, kas var izraisīt ugunsgrēku izcelšanās iespējamību; Rēzeknes māks- las vidusskolā restaurācijas darbnīcās izmēģinājumus veic nepiemērotā, bez speciāla aprīkojuma, telpā, kas palielina iespēju kodīgo vielu nonākšanai telpā- gaisā, uz grīdas un sienām, kanalizācijā;</p> <p>izglītības pārvaldes rīcībā ir divi 14- vietīgi autobusi, kā rezultātā lielās audzēkņu grupas uz pasākumiem tiek vestas vairākos reisos ar autobusiņiem, kā arī ar vairākām vieglajām automašīnām, tādejādi palielinot transporta pārbraucie- nus, kas palielina degvielas patēriņu un atmosfēras piesārņošanu;</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Skolēnu interešu izglītība notiek ne- piemērotās telpās, trūkst jauniešu cen- tru, trūkst finansējuma interešu izglī- tībai, jauniešu brīvā laika organizēša- nai 	<p>Jauniešiem nav iespēju lietderīgi pavadīt laiku, netiek audzināta saudzīga attiek- sme pret vidi, jo nav telpu. Brīvo laiku pavada nelietderīgi, tas rada risku nesa- udzīgai attieksmei pret vidi un dabu (hu- ligānismu, atkarību izraisošās vielas – grafīti utml.);</p> <p>reģionālā jauniešu centra „Jacis”, bērnu jaunatnes sporta skolas peldbaseina telpas ir nolietotojušās, nesakārtota siltumapgāde, ir lieli siltuma zudumi caur logiem un durvīm, ēku fasādēm, tādejādi siltuma ražotājam ir nepieciešams vairāk ražot siltuma enerģiju, patērējot vairāk kurinā- mo, kā rezultātā vairāk tiek piesārņota atmosfēra;</p> <p>visiem, darboties gribošiem, jauniešiem nav radītas iespējas ārpus stundām no- darboties dažādos interešu pulciņos, tie brīvajā laikā klejo pa pilsētu, izbradā zaļo zonu, sabojā parkos un skvēros soliņus, piegružo apkārtni, pastāv risks attīstīties noziedzībai;</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Pilsētā nav piemērotu telpu radošo industriju pakalpojumiem 	<p>Netiek attīstītas radošās industrijas, kuras ir videi draudzīgas (dizains, restaurācija, māksla);</p> <p>pilsētā nav piemērotas ēkas radošo indus- triju pakalpojumiem, pilskalna teritorijas apkārtnē netiek sakopta, tiek piegružota,</p>

VIDES PĀRSKATS

	<p>skatu vizūras pakāpeniski aizaug ar krūmiem un kokiem; skatam paveras nepievilcīgi mazdārziņi un šķūnīši, kas degradē vidi;</p> <p>vēsturiskā Rēzeknes upes gultne pamazām aizaug, kļūst par staigņu vietu ceļā uz mazdārziņiem;</p> <p>nekoptā vide nepiesaista radošo attīstības potenciālu.</p>
Transporta infrastruktūra	
<ul style="list-style-type: none"> • Zemas tiltu caurlaidības spējas, pieejamība, 	<p>Pilsētā ir zema tiltu caurlaidība, pie tiem patstāvīgi ir sastrēgumi, kas palielina autotransporta izplūdes gāzu nonākšanu atmosfērā; biežāk ir iespējamās autoavārijas; transporta plūsma novirzās labāka ceļa meklējumos – uz citiem tiltiem, apkārt visai pilsētai, tādējādi palielinot transporta pārbraucienus;</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Slikts pilsētas ielu seguma stāvoklis; 	<p>Ielu segums pilsētā ir ļoti sliktā stāvoklī, radot sastrēgumus un palielinot izplūdes gāzu emisiju, līdz ar to transporta plūsma novirzās pa labāk izbraucamām ielām, palielinās transporta pārbraucieni, kas rada papildus atmosfēras piesārņojumu; sliktais ielu stāvoklis ietekmē transporta tehnisko stāvokli, tas ātrāk nolietojas, pasliktinot izplūdes gāzu sastāvu; transports biežāk tiek sadauzīts, tas lūzt, rezultātā vairāk rodas metāllūžņi; vairāk nodilst riepas, kur nodilušās daļiņas nonāk apkārtējā vidē un atmosfērā; tiek bojātas - saplēstas riepas, kuras bieži vien paliek ceļa malās, tādējādi piesārņojot apkārtni, pie tam iedzīvotājiem vēl ir tradīcija Jāņu ugunsuros dedzināt riepas, kas degšanas procesā piesārņo atmosfēru;</p> <p>tiek apdraudēta iedzīvotāju drošība;</p> <p>nav kvalitatīvas infrastruktūras, tas kavē investīciju piesaisti pilsētas attīstībai;</p> <p>sliktais ielu stāvoklis var radīt avārijas situācijas, kurās var avarēt transports ar dažādām bīstamām kravām (jo Rēzeknes pilsētai cauri iet tranzīta ceļš), radot būtisku kaitējumu videi;</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Kustības pārvadam Atbrīvošanas ale- 	<p>Nesakārtota pilsētvide, kustības pārvads Atbrīvošanas alejā ir avārijas stāvoklī,</p>

VIDES PĀRSKATS

<p>jā nepieciešams remonts;</p>	<p>remontdarbu atlikšana pasliktina konstrukciju stāvokli, kas savukārt paildzinās remontdarbu veikšanas laiku un apjomu, tas savukārt radīs sastrēgumus, var paralizēt satiksmi, radīs ilgstošus liekus transporta pābraucienus;</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Pilsētā trūkst autostāvvietu; 	<p>Pilsētā trūkst autostāvvietas, transporta līdzekļu vadītāji ir spiesti braukāt apkārt, lai meklētu vietu, kur novietot automašīnu, radot papildus pābraucienus un piesārņojot atmosfēru ar izplūdes gāzēm; autotransports bieži vien tiek novietots zaļajā zonā, kur dažkārt notiek eļļas u.c. šķīdumu noplūde, kas veicina gruntsūdeņu piesārņojumu;</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Slikts gājēju ceļiņu, trotuāru seguma stāvoklis; 	<p>Pilsētā gājēju ceļiņi un trotuāri ir sliktā stāvoklī, sliktos laika apstākļos pa tiem nevar pārvietoties, jo ir necaurejamas peļķes, kas gājēju plūsmu novirza pa zālienu, izbradājot zaļo zonu, kā arī gājēji spiesti pārvietoties pa ielas braucamo daļu, kas var radīt transporta sastrēgumus, avārijas situācijas;</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Nav gājēju ielas gar Rēzeknes upi, kas savienotu pilsētas centru ar dzīvojamajiem rajoniem un atpūtas zonām, gājēju tiltiņu trūkums; 	<p>Netiek radīta iespēja sabiedrībai baudīt zaļās zonas, upi, ezeru, tā novērtējot vides priekšrocības;</p> <p>pilsētā nav gājēju ielas un tiltiņu, kas savienotu pilsētas centru ar dzīvojamajiem rajoniem un atpūtas zonām, kā rezultātā iedzīvotāji ir spiesti pārvietoties ar autotransportu; Rēzeknes upes krasti ir nesaņemti, nepievilcīgi, piegružoti un pakāpeniski aizaug ar krūmiem un kokiem;</p> <p>vide neaudzina sabiedrību, netiek novērtētas vides vērtības ekonomiskajā attīstībā;</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Veloceliņu trūkums, nepieciešams izbūvēt veloceliņu pa Krasta ielu; 	<p>Pilsētā nenotiek videi draudzīga transporta – velo – attīstība;</p> <p>sabiedrība netiek audzināta par ilgtspējīgu transportu un pārvietošanos;</p> <p>pilsētā nav veloceliņu; velosipēdisti brauc pa gājēju ielām, traucējot to kustību, liekot tiem iet pa zaļo zonu; velosipēdisti pārvietojas pa ielas braucamo daļu, tādējādi radot bīstamas situācijas, sastrēgumus vai pat avārijas iespējamības; velosi-</p>

VIDES PĀRSKATS

	<p>pēdisti pārvietojas arī pa zaļo zonu bez celiņiem, nobradājot to;</p> <p>iedzīvotājiem nav motivācijas pārvietoties ar velosipēdiem, tādejādi samazinot transporta plūsmu pilsētā;</p> <p>Krasta ielā ir nepievilcīga ainava, Rēzeknes upes krasts ir nesakopts šajā posmā, teritorija aizaug ar krūmiem un kokiem, apkārtnē ir piegružota;</p>
<ul style="list-style-type: none"> Slikts sabiedriskā transporta pieturvietu aprīkojums pilsētā un nomalēs, sabiedriskā transporta pieturvietu trūkums dažos pilsētas rajonos; 	<p>Pilsētā sabiedriskā transporta pieturvietas nav labiekārtotas, vai to nav vispār, iedzīvotāji izbradā zālienu, apkārtnē ir piegružota, jo nav atkritumu tvertņu; nav izbūvēti pieturvietu paplašinājumi, kā rezultātā uz braucamās daļas rodas sastrēgumi, kas palielina izplūdes gāzu nokāššanu atmosfērā;</p>
<ul style="list-style-type: none"> Krustojumi un trotuāri nav aprīkoti, lai cilvēki ar īpašām vajadzībām varētu droši un ērti pārvietoties, regulējamo gājēju pāreju trūkums; 	<p>Pilsētā krustojumi nav aprīkoti lai cilvēki ar īpašām vajadzībām varētu droši un ērti pārvietoties, kā arī trūkst regulējamo gājēju pāreju; tas savukārt ietekmē drošību uz ielas braucamās daļas, rada sastrēgumus vai avārijas situācijas; tiek izstaigātas zaļās zonas; nesakopti un nepievilcīgi krustojumi privātmāju sektorā, kur iedzīvotāji krustojumu malās, zaļajā zonā, izveidojuši dārza atkritumu kaudzes;</p> <p>Netiek radītas vienādas iespējas visai sabiedrībai vides piekļūšanai.</p>
Komunālā saimniecība	
<ul style="list-style-type: none"> Slikta dzeramā ūdens kvalitāte; 	<p>Ūdensapgādes sistēmas elementi, ūdensvada tīkli ir stipri nolietotojušies, izrūsējuši; izrūsējošie cauruļvadi veicina rūsinā ūdens noplūdi no sistēmas, kas piesārņo gruntsūdeņus; dzeramais ūdens netiek racionāli izmantots, palielinās pazemes ūdens resursu patēriņš;</p> <p>sliktas kvalitātes dzeramais ūdens rada slimības draudus iedzīvotāju veselībai;</p>
<ul style="list-style-type: none"> Nepietiekami attīrīti notekūdeņi; 	<p>Pilsētā ir novecojusi kanalizācijas sistēma, kanalizācijas ūdeņi nonāk gruntsūdeņos; privātmāju rajoni nav pieslēgti centralizētajai kanalizācijas sistēmai un joprojām izmanto kanalizācijas bedres, kas ievērojami pasliktina gruntsūdeņu sastāvu;</p>

VIDES PĀRSKATS

	<p>vu; nekvalitatīvi attīrītie notekūdeņi nonākot Rēzeknes upē, rada videi būtiskus piesārņojuma draudus;</p> <p>attīrīšanas iekārtu tuvumā ir smaka no attīrīšanas dūņām;</p>
<ul style="list-style-type: none"> Nesakārtota lietus ūdens kanalizācija; 	<p>Lietus kanalizācijas sistēma pilsētā ir nesakārtota, atsevišķos posmos tās hermētiskums ir neapmierinošs, kā rezultātā lietus periodos šie ūdeņi nokļūst fekālās kanalizācijas tīklos, izraisot municipālo attīrīšanas iekārtu pārslodzi, savukārt fekālās kanalizācijas nonākšana lietus kanalizācijā, piesārņo upi un ezeru, pasliktinās ūdens kvalitāte pilsētnieku peldvietās;</p>
<ul style="list-style-type: none"> Nepieciešama siltumapgādes ražošanas modernizācija; 	<p>Siltumapgādes sistēmā lieli siltumenerģijas zudumi, līdz ar to liels enerģijas patēriņš;</p> <p>siltumapgādes sistēma nav modernizēta, pilsētas „Dienvidu” katlu māja nav pielāgota gāzes apkurei, tādejādi par kurināmo tiek izmantots mazuts, un netiek samazināta gāzu emisija; „Ziemeļu” un „Centra” katlu mājās nav uzstādīti jauni gāzes apkures katli, bet tiek izmantoti pielāgotie katli, kuri ir nolietojušies un var iziet no ierindas, kā arī radīt avārijas situāciju;</p> <p>zema energoefektivitāte;</p> <p>patērētājiem palielinās tarifs, nav kvalitatīva pakalpojuma par adekvātu cenu;</p>
<ul style="list-style-type: none"> Nepieciešama siltumtrašu rekonstrukcija; 	<p>Pilsētā ir nolietojušās siltumtrases, kurās ir lieli siltumenerģijas zudumi, tādejādi nepieciešams ražot papildus siltuma daudzumu, papildus sadedzināt kurināmo un radot papildus piesārņojumu atmosfērā;</p> <p>nolietojušās siltumtrases var radīt avārijas situāciju to bojājumu dēļ, kā rezultātā būs jāveic neplānoti remontdarbi, radot sastrēgumus uz ielām;</p>
<ul style="list-style-type: none"> Nepieciešama automātisko siltummezglu uzstādīšana daudzdzīvokļu mājās Rēzeknē; 	<p>Siltummezgli daudzdzīvokļu mājās nav uzstādīti, līdz ar to netiek nodrošināta optimālākā siltumenerģijas izmantošana; lai nodrošinātu optimālo siltuma daudzumu visos sistēmai pieslēgtajos dzīvokļos, siltuma ražotājam jāražo lielāks siltuma daudzums un jāpalaiž tas siltumtīklos, nekā gadījumā, ja būtu uzstādīti siltum-</p>

VIDES PĀRSKATS

	mezgli, rezultātā vairāk tiek patērēts kurināmais, vairāk piesārņota atmosfēra.
Kultūra	
<ul style="list-style-type: none"> Nesakārtota kultūras iestāžu infrastruktūra; 	<p>Nav kultūras patēriņa;</p> <p>nav sakārtota kultūras iestāžu infrastruktūra, nav autostāvvietu, kas rada automašīnu novietošanas problēmas, īpaši pasākumu laikā (novieto autotransportu zaļajā zonā; braukā apkārt, meklējot vietu, kur novietot transportlīdzekli);</p> <p>parkos nav sakārtoti gājēju celiņi - gājēju plūsma pārvietojas pa zaļo zonu;</p> <p>nav iespējams pieslēgt jaudīgas elektroiekārtas pasākumu laikā, kas veicina nedrošu iekārtu pielietošanu, kas var izraisīt īssavienojumus un ugunsnedrošu situāciju;</p> <p>nepietiekami resursi pilsētai kļūt par kultūras centru;</p>
<ul style="list-style-type: none"> Jāveic parku, skvēru un zaļo zonu labiekārtošana un atjaunošana; 	<p>Parki un stādījumi pilsētā saglabājas patreizējā stāvoklī, esošie stādījumi noveco, parku rekonstrukcija nenotiek;</p> <p>Festivāla parkā dīķis ir aizaudzis, nav strūklakas, ir nesakopta teritorija;</p> <p>soliņi ir nolietojušies, daudzviet bojāti;</p> <p>pilsētvidē netiek nodrošināta dabas un ainavu sakoptība un daudzveidība, netiek attīstīta apzaļumošana;</p> <p>netiek audzināta sabiedrības estētiskā gaume;</p>
<ul style="list-style-type: none"> Jāveic Kovšu ezera krasta sakopšana un labiekārtošana; 	<p>Publiskā teritorija pie Kovšu ezera ir nesakārtota un nesakopta, tā ir piegrūžota, tiek piesārņots ezers;</p> <p>nav izbūvētas telpas glābšanas dienestam, nav nepieciešamās infrastruktūras, tādējādi netiek nodrošināti glābšanas pasākumi;</p> <p>netiek izpildīti MK 300 noteikumi „Peldvietu iekārtošana un higiēnas noteikumi”;</p>
<ul style="list-style-type: none"> Pilsētā nav koncertzāles; 	<p>Nav ilgtspējīgas Rēzeknes kā kultūras centra attīstības;</p> <p>sabiedrībai netiek nodrošinātas vienādas</p>

VIDES PĀRSKATS

	<p>iespējas iesaistīties kultūras un sabiedriskajā dzīvē;</p> <p>pilsētā nav koncertzāles, nav vietas akustiskajiem koncertiem;</p> <p>teritorija Pils ielā 2b, Pils iela 2d un Viļānu ielā 2 ir nesakopta, nepievilcīga, regulāri tiek piegružota, pakāpeniski tā aizaug ar krūmiem un kokiem;</p>
<ul style="list-style-type: none"> Nepieciešama Rēzeknes pilsētas kultūras nama, Rēzeknes pilsētas nacionālo biedrību kultūras nama, Latgales kultūrvēstures muzeja ēkas rekonstrukcija; 	<p>Nav sakārtota Rēzeknes pilsētas kultūras nama, Rēzeknes pilsētas nacionālo biedrību kultūras nama, Latgales kultūrvēstures muzeja ēkas infrastruktūra, novecojusi un neefektīva siltumapgāde;</p> <p>ēkās ir lieli siltuma zudumi caur logiem, durvīm un arī sienām, kā rezultātā siltuma ražotājam ir nepieciešams vairāk ražot siltuma enerģiju, patērējot vairāk kurināmo un līdz ar to vairāk piesārņojot atmosfēru;</p> <p>sliktā stāvoklī ir ventilācijas, ugunsdzēsības, zibens aizsardzības sistēmas un apgaismes sistēmas – kabeļi un instalācijas neatbilst iekārtu patērētajai jaudai un prasībām, līdz ar to radot paaugstinātu ugunsbīstamību.</p>
Medicīna	
<ul style="list-style-type: none"> Nepieciešama medicīnas iestāžu ēku un infrastruktūras rekonstrukcija; 	<p>Rēzeknes neatliekamās medicīnas palīdzības stacijas, Rēzeknes slimnīcas ēkas ir morāli novecojušas, nolietojusies infrastruktūra;</p> <p>netiek veicināta sabiedrības veselības uzlabošanās;</p> <p>ēkās ir lieli siltuma zudumi caur logiem, durvīm un arī ēku fasādēm, kā rezultātā siltuma ražotājam ir nepieciešams vairāk ražot siltuma enerģiju, patērējot vairāk kurināmo un līdz ar to vairāk piesārņojot atmosfēru;</p> <p>nolietojusies komunikāciju sistēma, plīstot caurulēm, var radīt gruntsūdeņu piesārņojumus;</p>

VIDES PĀRSKATS

<ul style="list-style-type: none"> Nepieciešama Rēzeknes slimnīcas kurtuves rekonstrukcija; 	<p>Rēzeknes slimnīcas kurtuve ir novecojusi un neatbilst prasībām, nav ieviestas jaunākās tehnoloģijas medicīnisko atkritumu sadedzināšanai, līdz ar to vidē nokļūst palielināts dioksīna un dzīvsudraba daudzums.</p>
Sociālā aprūpe	
<ul style="list-style-type: none"> Nepieciešama DAC „Īpašais bērns”, Garīgās veselības aprūpes, bērnu patversmes, Rēzeknes pilsētas pensionāru sociālās aprūpes centra iestāžu ēku, telpu un infrastruktūras rekonstrukcija; 	<p>Visiem iedzīvotājiem netiek nodrošinātas vienlīdzīga vides pieejamība;</p> <p>DAC „Īpašais bērns”, Garīgās veselības aprūpes, bērnu patversmes, Rēzeknes pilsētas pensionāru sociālās aprūpes centra ēkas neatbilst prasībām, tajās ir lieli siltuma zudumi caur logiem, durvīm un arī sienām, kā rezultātā siltuma ražotājam ir nepieciešams vairāk ražot siltuma enerģiju, patērējot vairāk kurināmo un vairāk piesārņojot atmosfēru;</p> <p>ēkām ir nolietojusies infrastruktūra, kuru bojājumu rezultātā var tikt piesārņota vide;</p> <p>nav labiekārtota šo iestāžu apkārtnē, zaļā zona nav sakopta, ir piegrūžota.</p>
Konkurētspējīga uzņēmējdarbība	
<ul style="list-style-type: none"> Nepieciešama biznesa inkubatora un kompetenču centra izveide Rēzeknē; 	<p>Nav vides inovatīvās uzņēmējdarbības veicināšanas centru, netiek veicināta inovatīvu ražošanas procesu ieviešana, videi draudzīgu tehnoloģiju pielietošana;</p> <p>ražošanā tiek izmantotas vecās tehnoloģijas, kas rada lielākus piesārņojumus videi, dabas resursi netiek racionāli izmantoti, rodas pārpalikumi, kas palielina saražoto atkritumu daudzumu;</p> <p>nav iespēju radīt videi draudzīgus uzņēmējdarbības produktus;</p> <p>pētniecība netiek izmantota ražošanas un uzņēmējdarbības attīstībai, kas ir priekšnoteikums ilgtspējīgai attīstībai;</p>
<ul style="list-style-type: none"> Nepieciešams atbalstīt zinātnes un pētniecības attīstību, piešķirot līdzekļus pilotprojektam par alternatīvu enerģētikas avotu izmantošanu. 	<p>Zinātnes pētniecība alternatīvās enerģijas ieguves izmantošanā nav atbalstīta;</p> <p>dabas dziļu, solārās, vēja un ūdens enerģijas izmantošanas siltumenerģijas ražošanā projekti netiek realizēti, līdz ar to samazinās iespējas aizstāt patreizējo sil-</p>

	tumapgādes ražošanas veidu (sadedzinot dabas resursus) ar alternatīvās enerģijas izmantošanu.
--	---

Neizstrādājot vai neieviešot Attīstības programmā noteiktos pasākumus nākotnē var prognozēt pilsētas ekonomiskās attīstības kavēšanos sakarā ar finanšu resursu nepietiekamību plānotajiem projektiem. Noteiktie pasākumi paredz izvirzīto prioritāšu attīstīšanu un sakārtošanu, ietverot pasākumu pamatojumu un paredzamās aktivitātes nepieciešamajā jomā. Ieguvumus un zaudējumus vides aizsardzībā un vides kvalitātes izmaiņas šajā gadījumā nevar vērtēt viennozīmīgi. No vienas puses iespējama saimnieciski mazpārveidoto vides teritoriju ilgāka saglabāšanās, ko veicinātu ierobežotie finanšu resursi un lēnāka tautsaimniecības attīstība. No otras puses pakāpeniski palielinātos akumulētā piesārņojuma slodze vidē – saglabātos vēsturiskais piesārņojums, kas tiktu papildināts ar saimnieciskās darbības rezultātā radītajiem izmešiem, kopumā pasliktinot vides kvalitāti pilsētas teritorijā.

Attīstības programmas izstrāde un ieviešana saistīta ar virkni valsts nozīmes plānošanas dokumentu un nacionālo programmu ieviešanu. Tā kā vides aizsardzības politikas un plānošanas dokumentos un pat normatīvajos aktos iekļautās prasības daudzos gadījumos noteiktas rēķinoties ar ES finanšu palīdzību, Attīstības programmā paredzēto pasākumu realizācijas atlikšana var kavēt vai apdraudēt ar dabas un vides aizsardzību saistīto starptautisko konvenciju, ES direktīvu un nacionālo normatīvo aktu prasību izpildi. Minēto dokumentu analīze veikta 3. nodaļā. Attīstības programmā veikta nozīmīgāko infrastruktūras, pakalpojumu un ar tiem saistīto vides aspektu analīze un apzinātas nozīmīgākās vides problēmas pilsētā.

5. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas

Galvenie ar plānošanas dokumentu saistītie vides aspekti ir vides kvalitātes saglabāšana, kvalitatīvas dzīves nodrošināšana iedzīvotājiem, kā arī bioloģiskās daudzveidības saglabāšana.

Vides kvalitātes saglabāšana saistīta ar šādiem mērķiem un rīcībām:

- gaisa kvalitātes uzlabošana, optimizējot transporta plūsmas, mazinot videi ne-draudzīgā kurināmā izmantošanu, sekmējot labāko tehnoloģiju izmantošanu, lai novērstu negatīvo ietekmi, u.c.;
- virszemes un pazemes ūdeņu kvalitātes uzlabošana mazinot piesārņojošo vielu emisijas ūdenī, modernizējot un paplašinot ūdensapgādes un kanalizācijas tīklus, nodrošinot ūdens ņemšanas vietu atbilstošu apsaimniekošanu un uzraudzību, sekmējot piesārņoto vietu sanāciju u.c.

Kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšana iedzīvotājiem saistīta ar šādiem mērķiem un rīcībām:

- pilsoniski atbildīgas sabiedrības attīstība, kurai raksturīgas tādas vērtības kā videi draudzīga rīcība, izpratne par tiesībām un pienākumiem, kā arī informētība par notiekošajiem procesiem;
- sabiedrisko pakalpojumu pieejamības nodrošināšana un kvalitātes uzlabošana (izglītība, kultūra, sports, veselības aprūpe, sociālie pakalpojumi, videi draudzīgs sabiedriskais transports, kvalitatīvi mājokļi, kvalitatīvi komunālie pakalpojumi, labiekārtotas un paplašinātas rekreācijas teritorijas).

Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana saistībā ar šādiem mērķiem un rīcībām:

- mazināt un novērst esošo dabas teritoriju piesārņojumu;
- nodrošināt dabas aizsardzības plānu integrēšanu plānošanas dokumentos.

Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmā atspoguļotās vides problēmas un piedāvātie risinājumi

Vides problēma	Attīstības programmas pozitīvie efekti problēmu atrisināšanai
Nesakārtota kanalizācijas un lietus kanalizācijas sistēma, nekvalitatīvi attīrīti notekūdeņi, kas piesārņo virszemes un gruntsūdeņus	Lai samazinātu sadzīves notekūdeņu slodzi uz ūdenstecēm, tiek realizēts investīciju projekts „Rēzeknes pilsētas ūdenssaimniecības attīstības projekts”. Projekta ietvaros paredzēts uzlabot pakalpojumu kvalitāti notekūdeņu savākšanā, novadīšanā un attīrīšanā. Tiks rekonstruēta un modernizēta kanalizācijas sistēma, radīta iespēja pieslēgties kanalizācijas sistēmai privātmāju rajoniem.
Netiek pievērsta uzmanība pazemes ūdens resursu saglabāšanai, netiek veicināta racionāla dzeramā ūdens lietošana	Rekonstruēta un modernizēta ūdensapgādes sistēma, izbūvēta jauna ūdensgūtne un atdzelžošanas stacija, visa pilsēta ir pieslēgta vienotā ūdensapgādes sistēmā.
Atmosfēras piesārņošana ar dūmgāzēm	Uzstādīti gāzes apkures katli pilsētas kat-

VIDES PĀRSKATS

<p>no siltumenerģijas ražotājiem</p>	<p>lu mājās siltumapgādes ražošanā; Veikta siltumtrašu rekonstrukcija; Uzstādīti automātiskie siltummezgli daudzdzīvokļu mājās; Veikta siltummezglu, siltumapgādes sistēmu rekonstrukcija un ēku siltināšana pilsētas izglītības, kultūras, medicīnas, sociālās aprūpes iestāžu ēkās.</p>
<p>Transporta plūsmas palielināšanās pilsētas ielās, radot sastrēgumus, pilsētā esošie tilti nenodrošina transporta plūsmas caurlaidību, kā rezultātā atmosfēra tiek papildus piesārņota ar dūmgāzēm</p>	<p>Tiek rekonstruētas un izbūvētas pilsētas ielas, rekonstruēti un izbūvēti ceļu pārvaļdi, izbūvētas gājēju ielas un veloceliņi; Izbūvētas sabiedriskā transporta pieturvietas; Izbūvētas autostāvvietas.</p>
<p>Vides piesārņošana ar kaitīgām vielām, sadedzinot slimnīcas atkritumus, kā arī ar mācību iestāžu ķīmikāliju atkritumiem</p>	<p>Tiek ieviestas jaunākās tehnoloģijas medicīnisko atkritumu sadedzināšanai; Labiekārtotas mācību iestāžu laboratorijas, tās aprīkotas ar modernām iekārtām un aparatūrām.</p>
<p>Izglītības iestāžu ēkas un tehniskā infrastruktūra ir fiziski nolietojusies, novecojusi mācību materiālu bāze, nepiemērotas telpas skolēnu interešu izglītībai</p>	<p>Veikta izglītības iestāžu renovācija, jauni un moderni mācību materiāli; Visiem bērniem un jauniešiem ir iespēja nodarboties dažādos ārpusstundu interešu pulciņos piemērotās telpās ar piemērotu aprīkojumu.</p>
<p>Nepievilcīgas zaļās zonas, parki un skvēri, nav sakoptas un labiekārtotas ūdeņu piekrastes teritorijas</p>	<p>Sakopta pilsētvide; Palielināts Rēzeknes kā kultūras un izglītības centra izaugsmes resurss; Labiekārtoti parki, atjaunoti stādījumi, ierīkots apgaismojums un strūklaka, saskaņoti izvietoti soliņi un mazās arhitektoniskās formas, rekonstruēti gājēju celiņi, ierīkotas regulējamās gājēju pārejas; Sakoptas ūdens piekrastes teritorijas- labiekārtota Kovšu ezera sabiedriskā pludmale, labiekārtota un sakopta Krasta iela un Rēzeknes upes piekraste; Iztīrīta Rēzeknes upes gultne, nostiprināts upes labais krasts.</p>
<p>Nesakopta teritorija pie Rēzeknes pilskalna, tā nav apbūvēta, tur atrodas sakņu dārzi, daļēji aizaugusi ar krūmiem un kokiem; vēsturiskā Rēzeknes upes gultne</p>	<p>Sakopta un labiekārtota teritorija pie pilskalna, kur uzbūvēts radošo industriju pakalpojumu centrs, tajā ir nodarbināti pil-</p>

VIDES PĀRSKATS

<p>pamazām aizaug</p>	<p>sētas bērni un jaunieši;</p> <p>Pilsētā attīstās radošās industrijas un restaurācija;</p> <p>Būvniecībā pielietota videi draudzīgā koka apdare, koka mežģīnes;</p> <p>Tiek saglabāta Latgaliskā identitāte būvniecībā, koka apbūvē, krāsu izmantošanā;</p> <p>Tiek restaurētas koka mājas;</p> <p>Teritorijas plānojumā zemes gabala atļautā izmantošana ir jaukta sabiedrisko un darījumu iestāžu apbūves teritorija, kas atļauj minētās ēkas būvniecību.</p>
<p>Nesakopta teritorija pie Festivāla parka – zemes gabali Pils ielā 2b, Pils iela 2d un Viļānu ielā 2, teritorija nav apbūvēta un nav apsaimniekota, daļēji aizaugusi ar krūmiem un kokiem; Brīvības ielas ražošanas ēkām, kuru zemes gabali piekļaujas minētajai teritorijai, nav ierīkota lietus kanalizācija</p>	<p>Sakopta un labiekārtota teritorija Pils ielā 2b, Pils iela 2d un Viļānu ielā 2, kur uzcelta Rēzeknes pilsētas koncertzāle;</p> <p>Būvniecībā izmantoti jaunie, videi draudzīgie materiāli;</p> <p>Teritorijas plānojumā zemes gabala atļautā izmantošana ir jaukta sabiedrisko un darījumu iestāžu apbūves teritorija, kas atļauj minētās ēkas celtniecību;</p> <p>Brīvības ielas ražošanas ēkām, kuru zemes gabali piekļaujas minētajai teritorijai, veicot koncertzāles projektēšanas un būvniecības darbus, ir izpētīta lietus kanalizācijas sistēmas izbūves iespējas.</p>
<p>Liela daļa ražošanas uzņēmumu strādā ar vecu, nolietotu tehniku un iekārtām, kas ar atkritumu produktiem piesārņo vidi;</p> <p>Pārstrādē izmantojamie dabas resursi netiek pilnībā izmantoti, rodas pārpalikumi, kas palielina atkritumu daudzumu</p>	<p>Pilsētā ir atbalstīta biznesa inkubatoru un kompetenču centru izveide, kas veicina uz augstām tehnoloģijām balstītu ražošanas nozaru izveidošanu un attīstīšanu, kas pielieto videi draudzīgu tehnoloģiju un dabas resursi ražošanā tiek izmantoti bez pārpalikumiem.</p>
<p>Pilsētā kā kurināmais tiek izmantots tradicionālais kurināmais – koksne, dīzeļdegviela, mazuts, dabasgāze, tādejādi piesārņojot atmosfēru un samazinot dabas resursu krājumus</p>	<p>Rēzeknē ir atbalstīta zinātne un pētniecība alternatīvās enerģijas iegūšanā un izmantošanā; kā alternatīvie siltumenerģijas ieguves avoti tiek izmantoti dabas dziļi, saules, vēja un ūdens enerģijas resursi.</p>

6. Plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums

Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programma nosaka pilsētas attīstības vīziju, mērķus, prioritātes un uzdevumus. Investīciju plāns ir programmas sastāvdaļa un iezīmē tuvākajā laika periodā – no 2008.-2013.gadam – plānotos attīstības projektus un to atbilstību stratēģiskajiem mērķiem un prioritātēm.

Lai veiktu būtiskās ietekmes uz vidi novērtējumu, analizēta mērķu un uzdevumu īstenošanas iespējamā ietekme uz vidi. Attīstības programma paredz izmaiņas teritorijas labiekārtošanā un sakopšanā, radot videi draudzīgu, labvēlīgu un ilgtspējīgu pilsētvidi, tādējādi uzlabojot cilvēku emocionālo un psiholoģisko veselību.

Tiešās ietekmes, ko varētu radīt programmas realizācija, ir saistītas ar mazattīstīto un neapsaimniekoto teritoriju apbūvi un apsaimniekošanu. Teritorijas, kuras plānots apbūvēt (koncertzāles un radošo industriju centra būvniecība), netiek izmantotas pēc to lietošanas mērķa (zemju transformācija nav nepieciešama), ir nepilnvērtīgi izmantotas, pamestas un aizaug ar krūmiem. Apbūvējot zemes gabalus, samazināsies teritoriju bioloģiskā daudzveidība, taču šajās teritorijās tiks veikta apzaļumošana, apstādījumu ierīkošana, kas pat palielinās teritoriju bioloģisko vērtību un ainavisko pievilcību.

Veicot ielu un satiksmes pārvadu izbūvi un rekonstrukciju, nozīmīgas vides stāvokļa izmaiņas nav paredzamas. Tiks sakopta zaļā josla, izbūvētas autobusu pieturas, izveidota lietusūdeņu savākšanas sistēma, sakārtota transporta plūsma, kas uzlabos gaisa kvalitāti pilsētā.

Gaisa kvalitātes uzlabošanas sekmēs arī pāreja uz videi draudzīgāku kurināmo siltumenerģijas ieguvē, piem., dabas gāzi, kā arī atbalstot un veicinot alternatīvas enerģijas ieguves veidus.

Pieaugot saimnieciskajai aktivitātei, pieaug arī notekūdeņu apjoms un tā radītā slodze uz vidi. Ūdensapgādes, kanalizāciju sistēmu un attīrīšanas iekārtu rekonstrukcija veicinās vides kvalitātes uzlabošanu, virszemes un pazemes ūdens resursu aizsardzību, kā arī nodrošinās ūdens kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu.

Gan sadzīves, gan rūpniecisko (īpaši transporta sistēmas radīto atkritumu, nolietoto transporta līdzekļu, elektrisko un elektronisko atkritumu, būvniecības un medicīnas) atkritumu daudzuma palielināšanās negatīvi ietekmē vidi tad, ja atkritumi netiek apsaimniekoti pareizi. Informējot iedzīvotājus par atkritumu šķirošanas nepieciešamību, uzlabosies atkritumu apsaimniekošana un pārstrāde.

Pilsētas zaļo zonu sakopšana un labiekārtošana esošo situāciju var tikai uzlabot. Sakārtojot celiņus, plānoti izvietojot soliņus un citas mazās arhitektoniskās formas, tiks panākta pilsētvides ainaviskā pievilcība. Atjaunojot un papildinot stādījumus, palielināsies zaļo zonu zemju bioloģiskā daudzveidība un vērtība.

Izpildot MK 300 noteikumu „Peldvietu iekārtošanas un higiēnas noteikumi” prasības Kovšu ezera pludmales sakopšanai – izbūvējot celiņus, sakārtojot infrastruktūru, uzbūvējot glābšanas staciju, iespējams iegūt šai teritorijai zilā karoga statusu.

Netiešās ietekmes ir saistītas ar iedzīvotāju skaita pieaugumu, ko varētu veicināt vides un infrastruktūras sakārtošana, teritorijas labiekārtošana, izglītības un kultūras iestāžu pieejamības nodrošināšana. Iedzīvotāju skaita palielināšanās un apdzīvojuma struktūras attīstība var radīt iemeslu jau aplūkotajām tiešajām ietekmēm teritorijā, ja netiek nodrošināta atbilstoša vides infrastruktūra.

Pieaugot transportlīdzekļu skaitam, arī attīstoties ielu infrastruktūrai, paredzama satiksmes plūsmas intensitātes un līdz ar to gaisa un ielām pieguļošo teritoriju piesārņojuma palielināšanās.

Dažādu pakalpojumu nodrošināšana pilsētā samazinās iedzīvotājiem pārvietošanās nepieciešamību ar autotransportu uz kaimiņu pilsētām un Rīgu, samazināsies pārbraucieni un līdz ar to arī gaisa piesārņojuma līmenis.

Sakārtojot atpūtas teritorijas un uzbūvējot jaunas kultūras iestādes, pilsēta piesaistīs lielāku tūristu skaitu. Tūrisma attīstība un tūristu plūsmas pieaugums var radīt arī netiešas ietekmes uz vidi, jo, attīstoties tūrismam, pieaug resursu patēriņš (ūdens, elektroenerģija u.c.), palielinās saražoto atkritumu apjoms.

Sekundārās ietekmes. Transporta plūsmas pieaugums, ko veicinās jaunu kultūras centru izveide pilsētā. Pieaugs pilsētas viesu skaits, kas savukārt veicinās tūrisma pakalpojumu paplašināšanos.

Par **īslaicīgas ietekmes** darbībām var uzskatīt visu veidu pakārtotās un saistītās darbības, kas rada relatīvi īslaicīgu ietekmi uz vidi. Pie īslaicīgas ietekmes veidojošām darbībām var pieskaitīt programmā paredzēto visu veidu būvniecību, transporta infrastruktūras (ielu, kustības pārvadu) paplašināšanu un rekonstrukciju, kā arī dažāda veida komunikāciju (sakaru, elektroapgādes līniju, ūdens un notekūdeņu tīklu) izbūvi. Šīs darbības rada relatīvi īslaicīgu traucējumu vidē, un pēc to pabeigšanas parasti nerodas nozīmīgi pēcefekti, ja vien darbības veiktas atbilstoši saistošajām normatīvo aktu prasībām. Galvenās ar šādām ietekmēm saistītās problēmas ir transporta plūsmas izmaiņas, troksnis, tehnikas pārvietošana, zemsedzes bojājumi, putekļu emisijas, dažādi būvgruži un pārpalikumi. Ietekmi var mazināt lokalizējot īslaicīgo piesārņojumu. Lielākā daļa šo faktoru tiek neitralizēti līdz ar darbības izbeigšanu.

Ilglaicīgas ietekmes. Jaunu sabiedrisko (kultūras) apbūves teritoriju izveide līdz šim neapbūvētās, neapsaimniekotās pilsētas teritorijās paaugstinās to arhitektonisko un ainavisko vērtību.

Ceļu un kustības pārvadu izbūvei un rekonstrukcijai, inženierkomunikāciju izbūvei ir ilglaicīga ietekme, jo tās ne vien ietekmē konkrēto būvniecības vietu, bet arī teritorijas iespējamo attīstību kopumā un vides kvalitāti tajā.

Sakārtojot zaļās zonas- labiekārtojot un apzaļumojot teritoriju, palielināsies šo zemju bioloģiskā daudzveidība un estētiskā vērtība.

Veicot iedzīvotāju informēšanu par atkritumu šķirošanas nepieciešamību un rīkojot dalīto atkritumu savākšanas kampaņas, samazināsies vides piesārņošana ar sadzīves atkritumiem, palielināsies atkritumu apsaimniekošana un otrreizēja izmantošana.

Plānošanas dokumenta īstenošanā konsekventi jāievēro normatīvo aktu izvirzīto nosacījumu ievērošana, pretējā gadījumā negatīvās īslaicīgās ietekmes var pārvērsties ilglaicīgajās ietekmēs. Tieši ilglaicīgās ietekmes var atstāt būtiskāko ietekmi uz cilvēku veselību, ainavu, saimnieciskās darbības iespējamību teritorijā.

Pozitīvās ietekmes. Plānošanas dokumenta ieviešana dzīvē nodrošinās zemes izmantošanas un vides aizsardzības jautājumu sakārtošanu pašvaldības un apkārtējās teritorijas līmenī. Kopumā tas sekmēs pilsētas attīstību reģionālā un nacionālā līmenī, nepasliktinot vides stāvokli.

Mazināsies piesārņojuma avotu skaits – ko ietekmēs notekūdeņu iekārtu rekonstrukcija, ūdensapgādes sistēmas rekonstrukcija, ielu un kustības pārvadu rekonstrukcija, sil-

tumapgādes sistēmas rekonstrukcija, rekreācijas teritoriju attīstīšana un labiekārtošana, atkritumu saimniecības sakārtošana.

Sakopta vide rada saudzīgu attieksmi pret dabu, audzina sabiedrību to novērtēt un sargāt, kā arī rada pārliecību par piederību pie dabas, jo cilvēks ir ilgtspējīgas attīstības sastāvdaļa.

Summārās ietekmes. Par summārajām ietekmēm uz vidi plānošanas dokumenta kontekstā sauc ietekmju kopumu, kas rodas, realizējot plānošanas dokumentos paredzētos pasākumus visā to darbības laikā.

Stratēģijā paredzētās rīcības kopumā ne tik daudz palielinās slodze uz vidi, cik to pārkārtos, tajā pašā laikā, ievērojot plānošanas dokumentos noteiktās vides prasības, ietekme uz vidi varētu tikt minimizēta un līdz ar to vides kvalitāte pilsētā varētu uzlaboties.

Tā kā integrētās attīstības programmā ir ievēroti galvenie normatīvie akti attiecībā uz vides aizsardzību, var uzskatīt, ka tās summārā ietekme uz vidi būs pozitīva, salīdzinot ar iespēju, ja plānošanas dokuments netiktu izstrādāts un īstenots.

Apkopojot visu iepriekš nosaukto, var secināt, ka kopumā plānošanas dokumenta – *Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programma 2007.-2013.gadam* īstenošana atstās pozitīvu ietekmi uz vides kvalitāti, kā arī cilvēku dzīves kvalitāti Rēzeknes pilsētā.

Pastāvīgā ietekme. Pilsētas attīstība norisinās mērķtiecīgi, plānveidīgi, ilgtspējīgi. Plānošanas dokuments kalpos par pamatu turpmākai politisku un saimnieciska rakstura lēmumu pieņemšanai.

7. Iespējamās ietekmes uz vidi samazināšana

ES direktīvās un nacionālajos normatīvajos aktos ir noteikti pasākumi liela mēroga plānošanas vai saimnieciskās darbības iespējamās ietekmes uz vidi samazināšanai. Latvijas normatīvajos aktos ir iekļautas ES direktīvu prasības attiecībā uz publisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu un stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu. Vides aizsardzībā un negatīvas ietekmes uz vidi samazināšanā būtiska nozīme ir normatīvo aktu prasību ievērošanai. Katrā konkrētā gadījumā, atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, jāveic sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums un/vai ietekmes uz vidi novērtējums, ja tas piemērojams paredzētajai darbībai, kā arī jāparedz attiecīgās nozares labāko pieejamo tehnoloģisko paņēmieni izmantošana. Jānodrošina stingra uzņēmumu darbības un vides aizsardzības prasību nodrošināšanas kontrole.

Integrētās attīstības programmas realizācija ietekmēs gan pilsētas teritorijas attīstību, gan reģiona attīstību, kā arī dabas un vides stāvokli tajā. Ievērojama daļa plānoto pasākumu ir tiešā veidā vērstas uz cilvēka saimnieciskās darbības ietekmes uz vidi samazināšanu. Par tādiem var uzskatīt:

- izglītības iestāžu infrastruktūras modernizācija;
- drošas, ērtas un pieejamas transporta sistēmas attīstība;
- pilsētas tehniskās infrastruktūras modernizācija;
- tranzīta ceļu uzlabošana;
- vides aizsardzība un ilgtspējīgas attīstības veicināšana;
- kultūras un sporta infrastruktūras attīstība;
- veselības iestāžu infrastruktūras un tehniskā aprīkojuma uzlabošana;
- komunālās saimniecības pakalpojumu kvalitātes uzlabošana;
- energoefektivitātes palielināšana;
- sociālās aprūpes infrastruktūras uzlabošana;
- mājokļu un dzīvojamā fonda infrastruktūras attīstība;
- zinātnes un pētniecības attīstība;
- inovāciju ieviešana un tehnoloģiju pārnese;
- zināšanu pielietošana uzņēmumu konkurētspējai;
- cilvēkresursu attīstība;
- kultūras mantojuma saglabāšana.

Minēto aktivitāšu mērķis ir:

- lietderīgāk izmantot dabas resursus, panākt enerģijas ekonomiju, samazināt piesārņojošo vielu izmešus, novērst piesārņojuma izplatību, kā arī aizsargāt dabas vērtības;
- uzlabot ūdenssaimniecības infrastruktūras un pakalpojumu kvalitāti, samazinot negatīvās ietekmes uz vidi un cilvēku veselību;
- nodrošināt labāku pilsētas teritorijas sasniedzamību, paredzot pasākumus piespiedu pārvietošanās samazināšanai un transporta līdzekļu izmantošanas vajadzību samazināšanai, prioritāti paredzot ekoloģiski tīriem satiksmes veidiem - riteņbraucējiem, sabiedriskajam transportam un kājāmgājējiem;

- nodrošināt teritorijas kājāmgājējiem, pastaigu un tūrisma taku, veloceļu tīklu izveidi, tādejādi samazinot pārvietošanos ar transportlīdzekļiem un veicinot veselīga dzīves veida piekopšanu;
- nodrošināt vietas, objektus un infrastruktūru cilvēkiem ar kustību traucējumiem, invalīdiem ratiņkrēslos un personām ar ratiņiem;
- nodrošināt ilgtspējīgu attīstību, sabalansēt sociālās un ekonomiskās attīstības intereses, saglabāt un uzlabot vides kvalitāti kā vērtīgu resursu, kuru pārvalda un izmanto ilgtspējīgā veidā;
- nodrošināt ūdensmalu izmantošanu sabiedrības atpūtas vajadzībām; paredzēt pārvietošanās iespējas gar Rēzeknes upi (pastaigu takas, celiņi skriešanai, skrituļošānai, veloceļņi u.c.), kā arī pieeju tai; sakopt Kovšu ezera pludmali, izveidot glābšanas dienestu;
- nodrošināt Rēzeknes pilsētas un rajona iedzīvotāju skaitam atbilstošu izglītības, sociālo un kultūras pakalpojumu iestāžu (pirmsskolas iestādes, skolas, veselības aprūpes, sociālās aprūpes un kultūras iestādes) izvietojumu;
- jaunu sociālo un citu pakalpojumu objektu, darba vietu attīstīšana, pēc iespējas izmantojot esošo infrastruktūru un nepilnvērtīgi izmantotas vai pamestas apbūves teritorijas;
- racionāli izmantot kultūras un dabas mantojumu, veicināt Latgaliskās identitātes, kultūras saglabāšanu;
- realizēt vides politikas pasākumus- izglītēt un informēt sabiedrību, rīkot aktīvas vides aizsardzības pasākumu kampaņas, ieguldīt investīcijas vides aizsardzības, kā arī tūrisma un rekreācijas infrastruktūrā.

Īstenojot attīstības programmā noteiktās rīcības, ir jāievēro teritorijas plānojuma ietvaros noteiktas virszemes ūdensobjektu, kā arī citas aizsargjoslas, saskaņā ar Aizsargjoslu likuma un no tā izrietošo MK noteikumu prasībām.

8. Alternatīvu izvēles pamatojums un izvērtējums

Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmā netika sniegts alternatīvu risinājumu apraksts, tādēļ kā alternatīvs izvērtējums Attīstības programmas ieviešanai ir apskatīts nulles variants, jeb atteikšanās no plānošanas dokumenta īstenošanas. Šajā gadījumā jāreķinās ar ievērojamu pilsētas ekonomiskās attīstības kavēšanos salīdzinot ar plānoto.

Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas 2007.-2013. gadam mērķis ir nodrošināt ilgtspējīgu attīstību, pilsētas konkurētspēju un tās integrāciju Eiropā, sekmēt daudzveidīgu tautsaimniecisko attīstību, radot veselīgu un labvēlīgu darba un dzīves vidi visiem Rēzeknes pilsētas, rajona un Austrumlatvijas iedzīvotājiem.

Stratēģija ir nozīmīga kvalitatīvai, sistemātiskai un mērķorientētai investīciju plānošanai, īpaši akcentējot tās nozīmi efektīvai Eiropas Savienības struktūrfondu finansējuma apguvei programmēšanas periodā 2007.-2013. gadam.

Situācijā, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots, attīstība notiktu haotiski un, iespējams, nevēlamā virzienā. Nenorādot teritorijas attīstības prioritātes un virzienus, pilsēta attīstītos „pašplūsmā”, tādējādi neizbēgami saasinot vides problēmas pilsētas teritorijā:

- radot būtisku kaitējumu videi kopumā;
- palielinoties vides piesārņojumam ar dažāda veida atkritumiem, emisijām gaisā un ūdenī;
- palielinoties virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojuma draudiem;
- kavējot visa veida saimnieciskās darbības un infrastruktūras attīstību;
- nepiesaistot teritorijas attīstībai un vides normatīvu nodrošināšanai nepieciešamās investīcijas.

Ja Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programma tiek īstenota, ievērojot starptautiskos un nacionālos vides politikas mērķus, valsts normatīvajos aktos noteiktās prasības un saistītajos plānošanas dokumentos noteikto, tad izstrādātais plānošanas dokuments ir piemērotākā alternatīva.

9. Iespējamie kompensēšanas mehānismi

Attīstības programma neparedz darbības, kas tieši un neatgriezeniski negatīvi ietekmēs vides kvalitāti pilsētā un vērtīgās dabas teritorijas. Attīstības programma ir izstrādāta, ņemot vērā vides aizsardzības normatīvo aktu, starptautiskos, nacionālos un reģionālos vides politikas mērķus, kā arī prasības, ko nosaka atbildīgās vides institūcijas. Līdz ar to programma neparedz vēl papildus kompensēšanas pasākumus.

10. Pārrobežu ietekme

Rēzeknes pilsētu šķērso Rēzeknes upe. Īstenojot pasākumus, kas saistīti ar ūdenssaimniecības infrastruktūras uzlabošanu, pilsētvides sakopšanu, tiks uzlabota ūdens kvalitāte Rēzeknes upē, kas savukārt ietekmē Daugavas baseina ūdeņus, kuri nonāk Baltijas jūrā.

Visām pašvaldībām, caur kurām tek Rēzeknes upe, ir jāizvērtē galvenie piesārņojuma avoti un kopumā jānovērtē ūdens kvalitāte upē, to ietekmējošie faktori un risināmie uzdevumi, lai uzlabotu upes ūdens kvalitāti.

Rēzeknes pilsēta tieši nerobežojas ar Latvijas kaimiņu republikām un plānošanas dokuments tieši neparedz tāda veida rūpniecisko un cita veida objektu izvietojumu, kas varētu izraisīt pārrobežu ietekmi.

11. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai

Monitoringa ir stāvokļa, situācijas vai darbības pārmaiņu regulāra uzraudzība, lai pārliecinātos, ka tie norit saskaņā ar Rēzeknes pilsētas attīstības programmu. Monitoringa uzdevums ir nodrošināt sekmīgu Rēzeknes pilsētas attīstības programmas īstenošanu un tās atbilstību esošai situācijai un tālākās attīstības tendencēm.

Par attīstības programmas ieviešanu atbild Rēzeknes pilsētas dome, ieviešanas darbu vada un organizē Attīstības pārvalde „Rēzeknes Biznesa centrs”. Atskaites par programmu un projektu ieviešanu Attīstības pārvalde sagatavo vismaz vienu reizi gadā, kuras izskata domes tematiskajās komisijās. Uzraudzību veic Rēzeknes pilsētas dome.

Monitoringa mērķis ir radīt ietvaru, kas nodrošina iespēju izvērtēt plānošanas dokumenta īstenošanas gaitā sasniegto. Uzraudzības sistēmas galvenie uzdevumi ir:

- identificēt pārmaiņas pilsētas sociālekonomiskajā attīstībā;
- sekot un novērot Stratēģiskās daļas ieviešanas gaitu un sasniegumus;
- nodrošināt pilsētas attīstības novērtēšanas iespējas.

Pamatojoties uz likumu “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (14.10.1998., ar grozījumiem līdz 15.09.2005.) kompetentā institūcija (Vides pārraudzības valsts birojs) noteica:

Lai konstatētu Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, kā arī nepieciešamības gadījumā izdarītu grozījumus plānošanas dokumentā, Rēzeknes pilsētas domei, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, vismaz divreiz plānošanas periodā (2010. un 2013. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Vides pārraudzības valsts birojā.

Realizējot attīstības programmu, jāpievērš uzmanība vides kvalitātes izmaiņām:

- gaisa kvalitāte;
- ūdens resursi un kvalitāte;
- bioloģiskās daudzveidības saglabāšana;
- vides aizsardzības pasākumu efektivitāte;
- klimata izmaiņas.

Monitoringā kā indikatori pielietojami dati:

- Atmosfēras piesārņojums;
- Virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojums un kvalitāte;
- Augsnes piesārņojums;
- Trokšņa līmenis;
- Bioloģiskās daudzveidības izmaiņas;
- Sabiedrības veselības rādītāji;
- Ietekme uz kultūrvidi un ainavām;
- Enerģijas izmantošanas efektivitāte.

Monitoringu nodrošina pašvaldība, nepieciešamības gadījumā konsultējoties ar speciālistiem no Valsts vides dienesta Rēzeknes reģionālās pārvaldes un citām atbildīgajām institūcijām. Monitoringa ziņojumā apkopo pieejamo informāciju un ietver vismaz ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu un to tendenču raksturojumu.

12. Kopsavilkums

Vides pārskats ir sagatavots Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmai 2007. – 2013. gadam, stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros, saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Vides pārskats ir Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas sastāvdaļa. To izstrādāja Rēzeknes pilsētas domes Attīstības pārvalde „Rēzeknes Biznesa centrs”.

Attīstības programmas mērķis ir nodrošināt ilgtspējīgu attīstību, pilsētas konkurētspēju un integrāciju Eiropā, sekmēt daudzveidīgu tautsaimniecisko attīstību, radot veselīgu un labvēlīgu darba un dzīves vidi visiem Rēzeknes pilsētas, rajona un Austrumlatvijas iedzīvotājiem. Tas ir vidēja termiņa dokuments, kas nosaka pilsētas attīstības vīziju, prioritātes, virzienus, mērķus un uzdevumus. Stratēģija ir nozīmīga kvalitātvai, sistemātiskai un mērķorientētai investīciju plānošanai, īpaši akcentējot tās nozīmi efektīvai Eiropas Savienības struktūrfondu finansējuma apguvei programmēšanas periodā 2007.-2013.gadam.

Vides pārskats izstrādāts, balstoties uz pilsētas integrētās attīstības programmā ietverto informāciju, valsts vides monitoringa datiem par pilsētas dabas apstākļiem, vides kvalitāti un attīstības iespējām.

Vides pārskatā veikta esošo starptautisko, ES un nacionālo vides politikas plānošanas dokumentu analīze.

Vides pārskatā ir novērtēta esošā vides situācija, noteiktas būtiskākās vides problēmas, balstoties uz pieejamo vides informāciju, novērtēta iespējamā plānošanas dokumenta realizācijas ietekme uz vidi un ietekmes samazināšanas iespējas, noteikti sasniedzamie mērķi dabas resursu un daudzveidības saglabāšanai, sniegtas rekomendācijas ietekmes uz vidi samazināšanas pasākumiem.

Analizējot ietekmi, var secināt, ka Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas ieviešana atstās pozitīvu ietekmi uz pilsētas vidi. Ievērojami līdzekļi tiek plānoti tieši satiksmes infrastruktūras, vides kvalitātes uzlabošanai, rekreācijas teritoriju attīstīšanai un infrastruktūras izveidei, sabiedriski nozīmīgu ēku būvniecībai. Attīstības programmas ieviešanas ietekme ir tiešā veidā vērsta uz cilvēka saimnieciskās darbības ietekmes uz vidi samazināšanu, tā atstās pozitīvu ietekmi uz vides kvalitāti, kā arī cilvēku dzīves kvalitāti Rēzeknes pilsētā.

Kā alternatīva plānošanas dokumenta īstenošanai analizēta situācija, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots, jo attīstības dokumentā alternatīvi risinājumi nav piedāvāti.

Attīstības programmas īstenošana neradīs būtisku pārrobežu ietekmi.

Lai samazinātu vai novērstu iespējamās ietekmes uz vidi, ko varētu radīt plānošanas dokuments, iespējams realizēt dažādus pasākumus un izvēlēties dažādus risinājumus labvēlīgākus videi, kā arī jāparedz attiecīgās nozares labāko pieejamo, videi draudzīgāko tehnoloģisko paņēmieni izmantošana.

Lai nodrošinātu monitoringu par plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmi uz pilsētas teritoriju, pašvaldība nodrošina regulāru uzraudzību, izmantojot valsts statistikas datu bāzēs pieejamo informāciju, kā arī nacionālā monitoringa datus, ja tādi ir pieejami par pašvaldības teritoriju. Ikreiz vecot plānošanas dokumenta aktualizāciju, pašvaldība sagatavo vides pārskatu, ko iesniedz Vides pārraudzības valsts birojam.

13. Pielikumi

1. Vēstule Vides pārraudzības valsts birojam „Par Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas 2007.-2013.gadam vides pārskatu”;
2. Rēzeknes pilsētas domes lēmums „Par Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas 2007.-2013.gadam Vides pārskata projekta sabiedrisko apspriešanu”;
3. Publikācija Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapā;
4. Publikācija Rēzeknes rajona laikrakstā „Rēzeknes Vēstis”;
5. Publikācija Rēzeknes pilsētas domes laikrakstā „Rēzeknes Vēstnesis”;
6. Publikācija Rēzeknes pilsētas domes laikrakstā „Rēzeknes Vēstnesis” krievu valodā;
7. Vēstule Valsts vides dienesta Rēzeknes reģionālajai vides pārvaldei „Par Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas 2007.-2013.gadam Vides pārskata projektu”;
8. Vēstule dabas aizsardzības pārvaldei „Par Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas 2007.-2013.gadam Vides pārskata projektu”;
9. Vēstule Latgales plānošanas reģiona attīstības padomei „Par Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas 2007.-2013.gadam Vides pārskata projektu”;
10. Atzinums no Latgales plānošanas reģiona „Par Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas 2007.-2013.gadam Vides pārskata projektu”;
11. Atzinums no Valsts vides dienesta Rēzeknes reģionālās vides pārvaldes „Par Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas Vides pārskata projekta atzinumu”;
12. Atzinums no dabas aizsardzības pārvaldes „Par atzinuma sniegšanu Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas 2007.-2013.gadam Vides pārskata projektam”;
13. Vides pārskata projekta "Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmai 2007.-2013. gadam" sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols Nr.1;
14. Atzinums no Vides pārraudzības valsts biroja „Par Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programmas 2007.-2013.gadam Vides pārskatu”.